

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра правового забезпечення безпеки бізнесу

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО І
СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ»**

Студентки 2 курсу, 7 м групи
спеціальності 081 «Право»
спеціалізації «Правове
забезпечення безпеки
підприємницької діяльності

Баранишиної
Любові
Василівни

Науковий керівник
кандидат юридичних наук,
професор

Крегул
Юрій Іванович

Гарант освітньої програми
доктор юридичних наук,
професор

Костюченко
Олена Євгенівна

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП..... 3

РОЗДІЛ 1..... 7

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА .....**Error! Bookmark not defined.**

1.1. Поняття та види нормативно-правових актів органів місцевого
самоврядування у сфері правового забезпечення підприємництва..... 7

1.2. Становлення вітчизняної системи та сучасний стан правового забезпечення
діяльності суб'єктів підприємництва органами місцевого
самоврядування..... 16

РОЗДІЛ 2..... 27

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ 27

2.1. Удосконалення та перспективи організаційно-правового забезпечення
розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва органами місцевого
самоврядування 27

2.2. Забезпечення розвитку партнерських відносин суб'єктів підприємництва
та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської
області)..... 40

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ..... 51

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 54

ДОДАТКИ .....**Error! Bookmark not defined.**

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день підприємницька діяльність виступає істотним сегментом у ринковій економіці. Сучасний стан розвитку підприємництва, зокрема, основної його частини – малого та середнього підприємництва (далі МСП) передбачає потребу у здійсненні активної та виваженої політики на державному рівні у цій галузі в врахуванням галузевих, а також регіональних особливостей. Тому, на державному рівні підтримання розвитку останніх виступає одним з найголовніших завдань.

Головною перевагою МСП є те, що при реалізації діяльності останніх необхідний доволі не великий обсяг витрат, вони здатні оперативно адаптуватись, впроваджувати інновації та нові технології, чим мають перевагу у ринкових умовах.

Розвиток МСП дає змогу розв'язати багато проблем у економічній та соціальній галузях. МСП виступає стимулом розвитку конкуренції, адже власники максимально вмотивовані на досягнення успіху. МСП є привабливими для іноземних інвестицій, що здійснює позитивний вплив на економіку. Таке підприємництво допомагає при розв'язанні проблем з безробіттям шляхом формування нових робочих місць, чим підвищує економічний рівень розвитку населення

Ще однією перевагою МСП є те, що останнє може дати змогу ініціативній молоді реалізуватись через створення власного бізнесу.

Сьогодні навіть великі підприємства при провадженні власної діяльності залучають МСП, що переймають частину зобов'язань на себе з виробництва, а також з реалізації товарів та послуг, що для великих підприємств – не вигідно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З точки зору теоретичного та практично-функціонального підходів, підприємництво розглядається у роботах різних науковців, наприклад М. Вебера, Р. Кантільйона, К. Маркса,

Д. Рікардо, А. Сміта, Й. Шумпетера тощо. До сучасних науковців, які присвятили власні праці досліджуваній темі можна віднести Л. Безуглу, С. Білу, З. Варналія, Л. Газуда, І. Герчикова, В. Гончарова, К. Петрученкв, А. Попського. Зазначені науковці у власних працях істотно досліджують питання щодо утворення підприємницького середовища, програм підтримки останнього на державному і регіональному рівні, досліджуються фактори, що здійснюють вплив на підприємництво, а також сприяють розвитку останніх у подальшому.

Теоретичні основи створення сприятливих умов для розвитку підприємництва відображено в наукових працях Р. Дж. Беннетта, А. Мак-Кошена, М. Долішного, С. Мочерного, В. Савчука, Ф. Шамхалова та ін.

Сьогодні нині доволі гострою виступає проблема щодо утворення системи управління на регіональному рівні, а також політика на державному рівні у галузі підтримки суб'єктів підприємництва, адже минула господарська система вже не є чинною, а новітні форми та методи організації останньої знаходяться на стадії утворення. Система українського регіонального управління, а також необхідність перетворення останньої викликає у науковців та безпосередніх учасників процесу багато суттєвих завдань, в особливості щодо дослідження того, які процеси управління можуть з'явитись надалі при подальшій трансформації економіки, дослідження методів, на основі яких здійснюватимуться нові види управління, поліпшення функціональної, а також територіальної системи управління на регіональному рівні.

Саме тому, попри значну кількість публікацій з цієї проблематики, в сучасній вітчизняній науці питання правового забезпечення діяльності підприємств, зокрема, його основного сегменту - суб'єктів малого та середнього підприємництва органами місцевого самоврядування, зважаючи на постійні зміни законодавства та інших вихідних умов, залишається актуальним.

Мета роботи – вивчити теоретико-правові засади правового забезпечення діяльності суб'єктів підприємництва органами місцевого самоврядування і на цій підставі внести ряд пропозицій щодо вдосконалення цього процесу.

Задля досягнення поставленої мети потрібно було розв'язати такі **завдання**:

- розглянути поняття та види нормативно-правових актів у сфері регулювання підприємницької діяльності;
- вивчити процес становлення вітчизняної системи місцевого правового регулювання діяльності суб'єктів підприємництва;
- дослідити сучасний стан правого забезпечення діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва органами місцевого самоврядування;
- дослідити можливість удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів підприємництва органами місцевого самоврядування;
- визначити перспективи організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП;
- проаналізувати забезпечення партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської області).

Об'єкт роботи – господарсько-правові відносини, що виникають у сфері правового забезпечення діяльності суб'єктів підприємництва органами місцевого самоврядування.

Предмет роботи – теоретико-правові засади правового забезпечення діяльності суб'єктів підприємництва органами місцевого самоврядування.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є сукупність прийомів і методів наукового пізнання. Вибір методів дослідження обумовлений особливостями його об'єкта та предмета, а також метою та завданнями. У роботі використані такі методи: історико-правовий метод – для вивчення процесу становлення вітчизняної системи місцевого правового

регулювання діяльності суб'єктів МСП (пункт 1.2); діалектичний метод – в процесі дослідження сучасного стану правового забезпечення діяльності суб'єктів МСП органами місцевого самоврядування та аналізу забезпечення партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської області) (пункти 1.2, 2.2); системно-структурний метод – в процесі вивчення поняття та видів нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування у сфері регулювання підприємницької діяльності (пункт 1.1); порівняльно-правовий та формально-юридичний – для дослідження можливості удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів МСП органами місцевого самоврядування та визначення перспектив організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП (пункт 2.1).

Практичне значення даної роботи визначається її актуальністю, загальнотеоретичними і практичними висновками, які можуть бути використані у правозастосовній діяльності. Використання одержаних результатів дозволить удосконалити правові режими підтримки підприємницької ініціативи, а також покращити партнерські взаємовідносини з органами місцевого самоврядування.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, які містять, по два підрозділи, висновків і списку використаних джерел. Обсяг основної частини дослідження – 50 сторінок. Список використаних джерел містить – 72 позиції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1. Поняття та види нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування у сфері правового забезпечення підприємництва

За рахунок підприємницької діяльності, а, зокрема, малого та середнього підприємництва відбувається формування вагової частки прибуткової частини бюджетів населених пунктів. Саме тому запровадження політики щодо стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва на ефективному рівні – це істотний крок у напрямку соціально-економічного розвитку територіальних громад.

До особливостей малого та середнього підприємництва відносять його спрямованість на місцеві потреби. Це пов'язане із виробництвом продукції й виконанням робіт (послуг), які є необхідними для населення міст і селищ. Мале і середнє підприємництво за допомогою місцевого самоврядування має можливість найкраще задовольнити потреби територіальних громад.

Регулювання підприємницької діяльності – це складова економічної політики, що стосується як центральних органів державного управління, так і регіональних, а також місцевих органів місцевого самоврядування. Головна мета такого регулювання зводиться до того аби забезпечити оптимальний рівень втручання органів регіонального управління й місцевого самоврядування у діяльність суб'єктів підприємництва, а також обрання механізмів та інструментів регулювання, що сприятимуть розвитку підприємництва та зростання економіки в цілому [2, с. 89].

Для початку, розкриємо сутність поняття «місцеве самоврядування». Так, згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування»: «Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна

здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України» [47].

У цього законодавчому акті також зазначено, що «місцеве самоврядування провадиться «територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст» [47].

Органи місцевого самоврядування (далі - ОМС), будучи представниками влади, мають провадити власну діяльність, керуючись при цьому законами й нормативно-правовими актами, які володіють вищою юридичною силою. Підтвердження цих слів знаходимо й у Законі України «Про місцеве самоврядування», а саме, у ст. 4, де наводяться основні принципи місцевого самоврядування: «народовладдя; законності; гласності; колегіальності; поєднання місцевих і державних інтересів; виборності; правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами; підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб; державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування; судового захисту прав місцевого самоврядування» [47]. З цього випливає, що підставами для провадження діяльності ОМС мають бути конкретно визначені закони, що реалізуються у нормативно-правових та підзаконних актах. Завданням останніх є деталізація дії закону.

Отже, нами було визначено, що закономірним є те, що розвиток підприємництва не можливий без використання нормативно-правових актів ОМС у сфері регулювання підприємницької діяльності.

Розкриваючи зміст теми, слід визначити сутність поняття «нормативно-правовий акт місцевого самоврядування» та розглянути різновиди

нормативно-правових актів ОМС. Для цього наведемо підходи вчених до тлумачення досліджуваного поняття. Результати представимо у вигляді таблиці (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Підходи вчених до трактування сутності поняття «нормативно-правові акти органів місцевого самоврядування»

Науковець	Визначення
А.А. Коваленко [16, с. 131]	«В загальному вигляді правовий акт місцевого самоврядування можна визначити як письмовий документ, що регулює муніципальні відносини, має офіційний характер і обов'язкову силу», «правовий акт місцевого самоврядування як офіційний документ, що регулює муніципальні відносини, характеризується перш за все особливою формою вираження інформації, що міститься в ньому»
В.В. Кравченко, М. В. Пітцик [20, с. 45]	«владний припис уповноваженого суб'єкта місцевого самоврядування, який відповідно до закону регулює відносини у сфері місцевого самоврядування шляхом встановлення, зміни чи скасування правових норм»
Т. О. Калиновська [13, с. 3]	«Нормативно-правові акти місцевих рад регулюють відносини у сфері місцевого самоврядування, конкретизують положення законів та інших нормативно-правових актів, дають змогу краще враховувати особливості місцевих умов у процесі реалізації їх приписів»
К.І. Наумова [24, с. 64]	«Нормативно-правовий акт місцевого самоврядування – це офіційний письмовий документ, що є зовнішньою юридичною формою закріплення норм права, прийнятий безпосередньо територіальною громадою або органом та (або) посадовими особами місцевого самоврядування з питань місцевого значення або з питань здійснення окремих

	державних повноважень, переданих органам місцевого самоврядування законами держави, обов'язковий для виконання на території муніципального утворення й забезпечений заходами державного примусу»
К.І. Петрученко [26, с. 12]	«Нормативно-правовий акт місцевого самоврядування – це офіційний письмовий документ, який встановлює, змінює або припиняє загальнообов'язкові правила поведінки для певної (невизначеної) кількості осіб, прийнятий суб'єктом місцевого самоврядування з нормотворчими повноваженнями та діє в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці»
М. Петришина [25, с. 67]	«Правовий акт місцевого самоврядування – це волевиявлення, здійснюване населенням відповідної території безпосередньо або через органи місцевого самоврядування»
О. Ф. Скакун [65, с. 96].	«Це – акт-документ, що видається в межах компетенції органу місцевого самоврядування, який містить норми права, обов'язкові для населення самоврядних територій, а також для організацій та установ, які діють у межах цих територій. Це правовий акт громадянського суспільства з такими ознаками: письмовий документ, який має особливу форму виразу інформації, що міститься в ньому; офіційний правовий документ, що приймається в межах повноважень та в порядку, встановленому законом і регламентом цього органу; має цільову орієнтацію – у концентрованому вигляді відображає місцеві інтереси; регулює суспільні відносини за допомогою правових норм і приписів; забезпечується силою державного примусу»

Як бачимо з табл.1.1., тлумачення науковців загалом наголошують на тому, що нормативно-правові акти ОМС – це офіційні документи, що є зовнішньою юридичною письмовою формою закріплення норм права та приймаються територіальною громадою або посадовими ОМС і регулюють відносини у сфері місцевого самоврядування через встановлення, змін чи припинення правил поведінки, що є загальнообов’язковими.

Вважаємо за доцільне навести тлумачення господарської компетенції ОМС. Відповідно до ч. 3 ст. 8 ГК України «господарська компетенція ... реалізується від імені відповідної державної чи комунальної установи. Безпосередня участь держави, органів державної влади та органів місцевого самоврядування у господарській діяльності може здійснюватися лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України» [8].

Якщо розглядати перелік законів, у відповідності до яких регулюються діяльність ОМС, то доцільно виділити наступні [72]:

- Конституція України [18] (в цьому Основному законі взагалі визначається загальне право на місцеве самоврядування) ;
- Закон України «Про місцеве самоврядування» [47] (в якому окреслюється система функціонування місцевого самоврядування, а також правовий статус органів та їх взаємодія);
- Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» [59] (безпосередньо стосується депутатів місцевих рад);
- Закон України «Про доступ до публічної інформації» [44], Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» [36] (зазначені нормативні акти стосуються забезпечення доступу до інформації ОМС);
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» [56] (регулює питання розвитку міст);
- Бюджетний кодекс України [4] (стосується коштів та їх розподілу ОМС);

- Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [45] (щодо правил існування суб'єктів господарювання);

- Закон України «Про благоустрій населених пунктів» [35] (стосуються створення комфортних умов для проживання), тощо.

- Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [42]

Таким чином, діяльність місцевих органів самоврядування регулюються різноманітними законами у відповідності до питання, що потребує врегулювання.

Розглянемо складові процесу ухвалення нормативно-правових актів місцевої влади, перелік основних актів та їх класифікацію.

Повертаючись до розгляду Закону України «Про місцеве самоврядування», зазначимо, що відповідно до ст. 59 «рада в межах своїх повноважень приймає нормативні акти у формі рішень» [47].

У Законі також зазначається, що «Рішення ради приймається на її пленарному засіданні після обговорення більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених цим Законом При встановленні результатів голосування до загального складу сільської, селищної, міської ради включається сільський, селищний, міський голова, якщо він бере участь у пленарному засіданні ради, і враховується його голос» [47].

Наведемо специфіку набрання чинності актів ОМС у відповідності до Закону «акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування нормативно-правового характеру набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо органом чи посадовою особою не встановлено пізніший строк введення цих актів у дію» [47].

«Виконавчому комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у випадку її утворення) надається право приймати рішення у межах власних повноважень. Такі рішення приймаються на засіданні останнього через більшість голосів від загального складу виконавчого комітету, а також

підписуються сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті ради» [47].

Так як, ОМС є регуляторним органом, він також уповноважений ухвалювати регуляторні акти, які, крім іншого, направлені на регулювання підприємницької діяльності. Адже, відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»: «Регуляторний акт – нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання» [45].

Формами нормативно-правових актів ОМС є:

- статут територіальної громади села, селища, міста (ст. 19)
- регламент сільської, селищної, міської ради (п. 1 ч. 1 ст. 26);
- положення, зокрема, про зміст, опис та порядок використання символів територіальної громади (п. 49 ч. 1 ст. 26), про помічника-консультанта депутата ради (п. 53 ч. 1 ст. 26) тощо;
- розпорядження сільського, селищного, міського голови (п. 20 ч. 4 ст. 42);
- рішення ради (п.3. ст. 59);
- рішення виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради (п.6. ст. 59) [47].

Узагальнивши вивчені матеріали, можемо зазначити, що серед вище наведених нормативно-правових актів, які ухвалює місцева влада до сфери регулювання підприємницької діяльності відносять:

- 1) регуляторні акти;
- 2) рішення ради та виконавчого комітету;
- 3) розпорядження міського, селищного, сільського голови;
- 4) висновки, рекомендації та протоколи постійних депутатських комісій [27].

К. І. Петрученко конкретизувала правові акти місцевого самоврядування. На основі її роботи проведемо висвітлення переліку основних нормативно-правових актів одного з ОМС, а саме – місцевої ради. Так, дослідниця зазначає: «До основних нормативно-правових актів місцевої ради відносять: Статут територіальної громади; Місцевий бюджет; Регламент місцевої ради; Положення про постійні комісії; Правила благоустрою території населеного пункту (населених пунктів); Місцеві правила забудови, генеральні плани забудови населених пунктів; Порядок розміщення зовнішньої реклами; Положення про органи самоорганізації населення; Порядок внесення місцевої ініціативи на розгляд ради; Рішення про встановлення місцевих податків і зборів; Положення про зміст, опис та порядок використання символіки територіальної громади (району, області); Порядок переміщення на штрафні майданчики транспортних засобів, припаркованих не у спеціально відведених місцях для паркування транспортних засобів; Правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях; Положення про помічника-консультанта депутата ради та опису посвідчення помічника-консультанта депутата ради; Положення про старосту; Положення про цільові фонди місцевої ради; Програми соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільові програми з інших питань місцевого самоврядування; місцеві програми приватизації; місцеві містобудівні програми» [27].

Варто зазначити, що нормативно-правові акти ОМС у відповідності до сфери дії належать є локальними актами. Регулювання останніх обмежуються територією у відповідності до відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що є територіальною базою місцевого самоврядування [70, с. 118].

Нормативно-правові акти ОМС містять різноманітні критерії класифікації у відповідності до яких виділяються їх види. Представимо таку класифікацію схематично на рис. 1.1.

Отже, дослідивши поняття нормативно-правових актів ОМС у сфері регулювання підприємницької діяльності та їх різновиди розуміємо, що їх система є доволі складною, даний факт пояснюється специфікою аналізованих законодавчих актів. На основі проведеного дослідження наукової літератури, нами з'ясовано, що місцева влада має повноваження ухвалювати нормативно-правові акти, що набувають обов'язкового характеру для членів територіальної громади, як і Законодавство. Провідними є Статут територіальної громади та різноманітні регламенти.

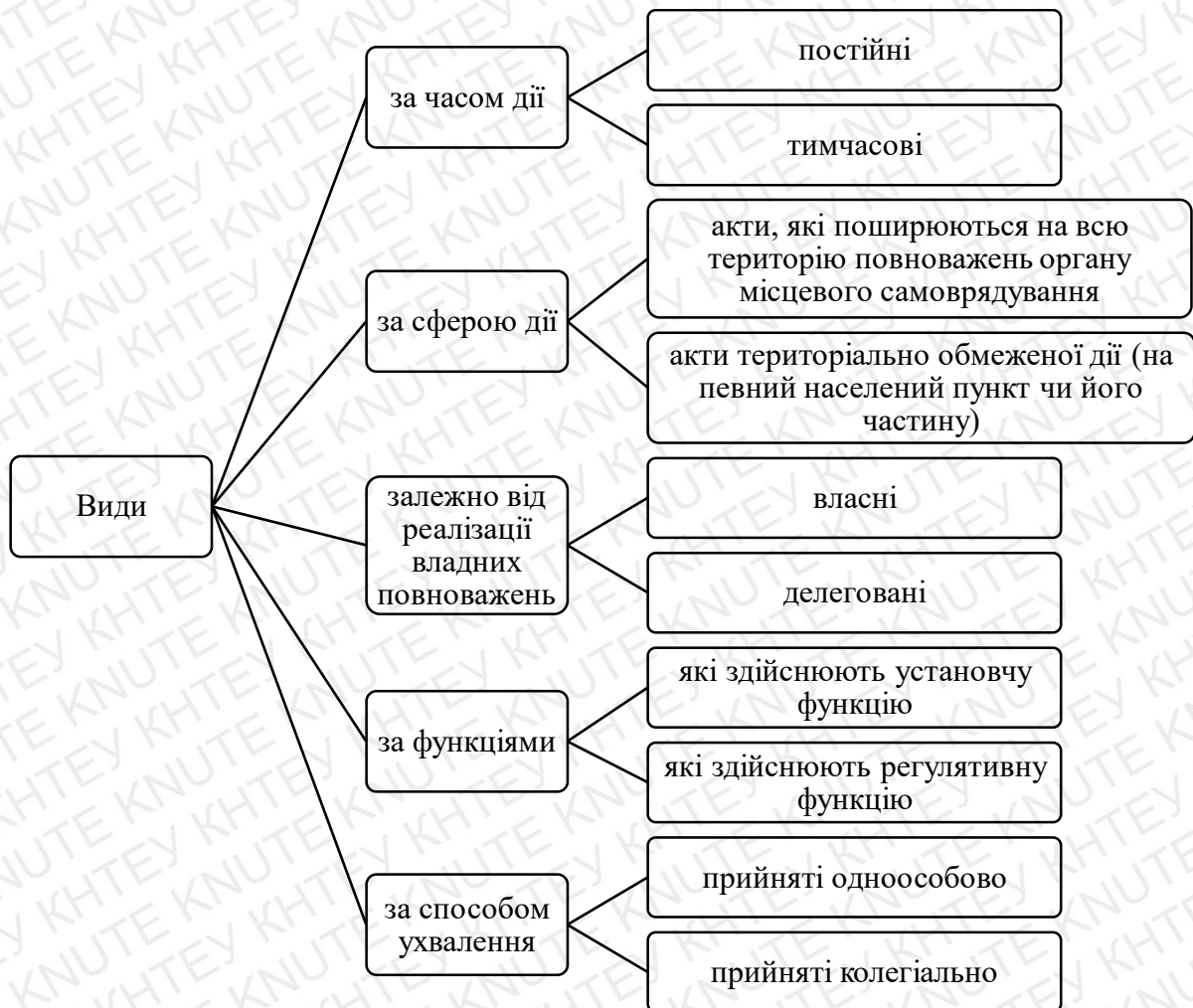

Рис. 1.1. Класифікація нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування

Джерело: побудовано автором за даними [11, с. 64–65; 24, с. 328; 13, с. 222; 27].

Таким, чином, основними нормативно-правовими актами, які ухвалюють ОМС у сфері регулювання підприємницької діяльності, є регуляторні акти, рішення ради та виконавчого комітету, розпорядження міського, селищного, сільського голови.

В процесі прийняття зазначених актів ОМС керуються такими основними нормативними актами: Господарським Кодексом України [8], Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [45], Законом «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [57], Законом «Про основні засади державного нагляду і контролю у сфері підприємницької діяльності» [51], Законом «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [43], Законом «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [41], тощо..

1.2. Становлення вітчизняної системи та сучасний стан правового забезпечення суб'єктів підприємництва органами місцевого самоврядування

Еволюція вітчизняної системи місцевого правового регулювання діяльності суб'єктів підприємництва відбувалася тривалий час, але найбільший прогрес спостерігається після запровадження реформи децентралізації влади в Україні.

Так, у зв'язку з передачею повноважень від державних органів влади ОМС стало очевидним те, що роль правового регулювання даними органами діяльності суб'єктів підприємництва значно зростає.

Наразі передбачено наявність системи елементів організаційного та правового впливу на процес здійснення підприємницької діяльності малими

та середніми підприємствами. Під такою системою розуміють тісну взаємодію органів влади, як центральної так і місцевої, громадських організацій, фахівців та експертів спрямовану на вдосконалення українського законодавства та приведення його у відповідність до європейських нормативно-правових актів, що стосуються реалізації підприємництва у сфері діяльності МСП.

С. О. Біла наголошує, що за час незалежності України ситуація в регіонах практично незмінна, досі спостерігається фактичне підпорядкування місцевого самоврядування виконавчій владі [3, с. 62].

Весь обсяг влади з управління регіональним розвитком, визначення її стратегічних пріоритетів, цілей, напрямків місцевого та регіонального розвитку був монополізований обласними державними адміністраціями (ОДА), які лише здійснювали передачу на регіональний рівень адміністративних рішень з центру та контролювали їх виконання.

Поступово відбулося зміцнення вертикалі виконавчої влади, що представлена місцевими державними адміністраціями та територіальними органами виконавчої влади, яке стало причиною перетворення місцевого самоврядування на номінальний суб'єкт управління регіонального розвитку. При цьому ресурсна неспроможність переважної більшості ОМС постійно ускладнювала здійснення власних і делегованих повноважень, що мало прямий вплив на їх якість. Зменшувалася доступність публічних послуг, погіршувалася показники безпеки проживання людини на місцях. Постійна невизначеність ресурсного забезпечення місцевих рад обмежувала і повноваження місцевого самоврядування, насамперед – у площині задоволення потреб власного розвитку громад, стимулювання економічного зростання на рівні територіальних громад в Україні [9].

Варто зазначити, що в Україні до недавнього часу не було унормовано на законодавчому рівні наступне:

- право громад щодо залишення певної частини податків, які були зібрані на території цієї громади у власне розпорядження;

- існували обмеження, що стосувались розв'язання місцевими радами земельних питань;
- мали місце обмеження місцевого самоврядування, що стосувались ухвалення рішень, які були пов'язаними із зупинкою будівництва, яке було незаконним та планування розвитку території громади;
- не було стимулів у місцевої влади для залучення інвесторів, розвитку підприємництва, малого та середнього бізнесу на відповідній території [3, с. 63].

Через те, що тривалий період спостерігалася відсутність у місцевих органів влади реальних повноважень (згідно європейського принципу субсидіарності) та необхідної кількості фінансових, матеріальних та людських ресурсів для вирішення всіх поточних проблем сформувались стійкі патерналістські очікування регіонів стосовно «центру», а також переміщення відповідальності місцевої влади за регіональний розвиток та розвиток громад на центральні органи виконавчої влади.

Наслідком цього стало формування ризиків щодо зниження ініціативи на місцях, відсутність стимулів до саморозвитку й ефективного управління місцевими суспільними справами; поширювались патерналістські очікування на місцях та в регіонах, що стосувались термінового державного втручання, надання періодичної допомоги держави на потреби місцевого чи регіонального розвитку у вигляді субсидій, дотацій та трансфертів [3, с. 64].

Початок децентралізації, реформування ОМС та територіальної організації влади в Україні став основоположною умовою для появи ефективних стимулів регіонального розвитку, для успішного провадження реформ на місцевому й регіональному рівнях, фундаментом яких стало формування дієвих економічних стимулів задля саморозвитку територіальних громад [9].

Для економічного розвитку територій, діяльність місцевої влади має бути націлена на розвиток певних галузей економіки територіальної громади,

зокрема житлово-комунального господарства, міського транспорту, зв'язку, торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування тощо.

Розглянемо основні повноваження місцевої влади, серед яких можна виділити два провідних напрямки:

- 1) соціальні послуги мешканцям громади;
- 2) економічні питання (рис. 1.2).

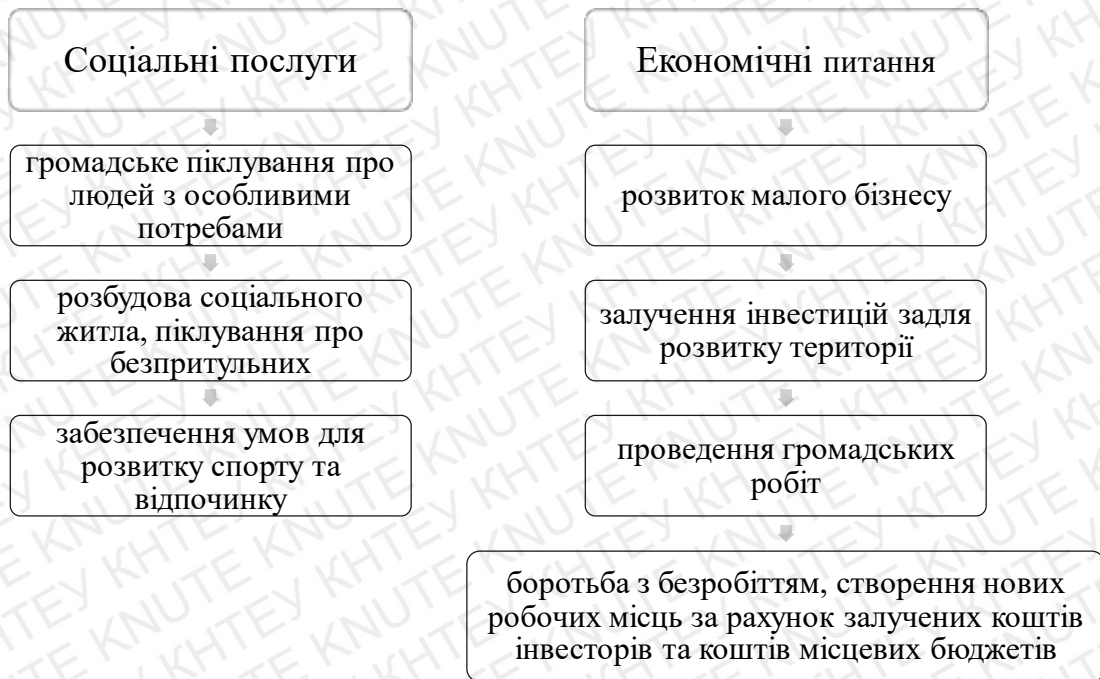

Рис. 1.2. Головні напрямки діяльності ОМС

Джерело: побудовано автором за даними [3; 9]

Новаціями, які утворюють додаткові економічні стимули та орієнтовані на розвиток підприємництва, а також малого та середнього бізнесу на рівні громад є норма щодо закріплення за місцевими бюджетами стабільних джерел поповнення останніх. Сюди входять: податок на доходи фізичних осіб (60% має спрямовуватись до бюджетів міст обласного значення та до районів; 15% - до бюджетів областей; 40% до бюджетів м. Київ), податок на прибуток підприємств приватного сектору економіки (10% до обласних бюджетів). Такі інновації націлені на сприяння розвитку підприємництва, збільшення розвитку виробництва, утворення нових робочих місць задля

економічного зростання територіальних громад шляхом формування стимулів у ОМС та місцевої громади [3, с. 66].

Позаяк, місцева влада отримуючи частину податків, що сплачують бізнес-структури до місцевих бюджетів одержує потужний стимул для залучення інвесторів. Останнє націлюватиме ОМС на швидке та прозоре розв'язування питань щодо відведення земельних ділянок, надання документів на дозвіл, знищення корупційних схеми, які перешкоджають розвитку підприємств. Варто зазначити, що за інвесторів між громадами триває конкурентна боротьба.

Після впровадження процесу децентралізації ОМС зможуть більш ефективно здійснювати залучення потенційних інвесторів. Для цього можна застосовувати такі заходи (рис. 1.3):

Зазначені на рис. 1.3. кроки орієнтовані на справжню децентралізацію та зміщення центрів економічної активності на місцевий рівень.

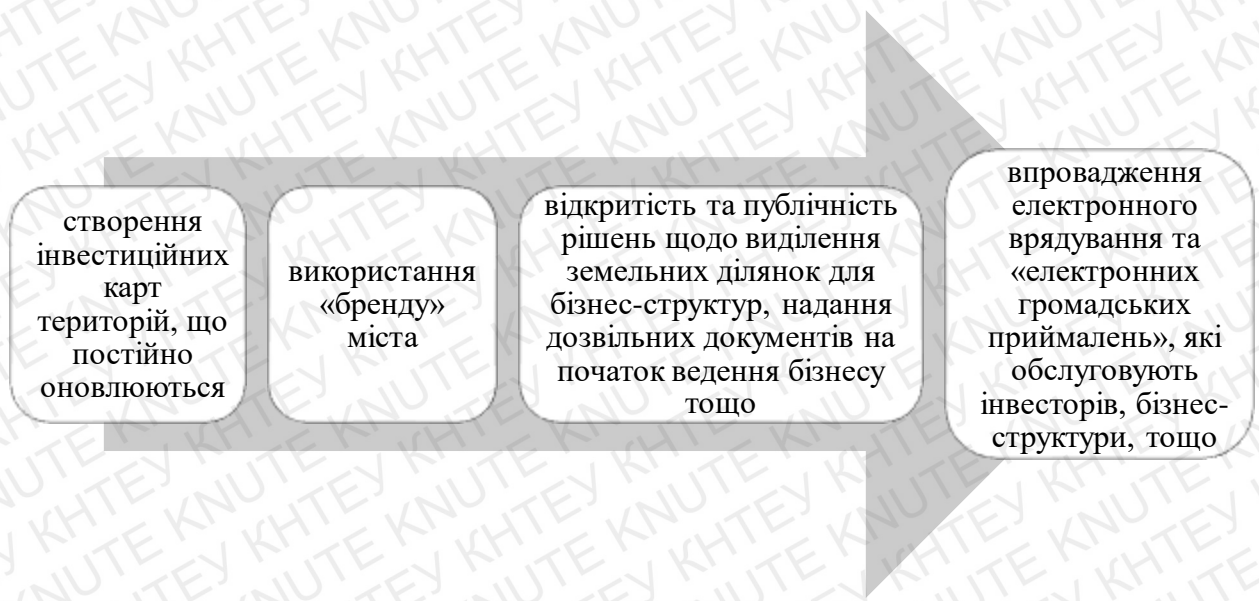

Рис. 1.3. Заходи для залучення ОМС потенційних інвесторів

Джерело: побудовано автором за даними [9; 28]

Зазначені на рис. 1.3. кроки орієнтовані на справжню децентралізацію та зміщення центрів економічної активності на місцевий рівень.

Позитивно вплинуло на стимулювання економічного зростання територіальних громад в Україні прийняття Закону України «Про

співробітництво територіальних громад» [58] та «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [42]. На основі останніх створене правове підґрунтя, сприяння співробітництву територіальних громад з метою вирішення спільних для громад питань місцевого, регіонального розвитку.

Зовсім з іншої сторони розкрили себе ОМС в процесі впровадження механізмів фінансово-кредитного сприяння розвитку суб'єктів малого підприємництва в різних регіонах України. Зокрема, ОМС в окремих регіонах не визнавали норми Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» щодо надання обов'язкової фінансово-кредитної допомоги малому підприємству [31, с. 81]. На сьогоднішній день зазначений Закон втратив чинність.

Саме тому з'явилась потреба в ухваленні окремого Закону щодо фондів підтримки малого підприємництва, яким би було закріплено правові основи механізмів фінансово-кредитного сприяння діяльності малих підприємств, та норму фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого підприємництва, проекти яких є ефективними з економічної точки зору та сприяли б соціально-економічному розвитку регіону [30, с. 42-43].

Реакцією уряду на гостру потребу було прийняття Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» 22.03.2012 р. [57].

На сучасному етапі впровадження процес децентралізації влади та реформування ОМС направлений на утворення ефективної системи управління державою регіональним розвитком, що забезпечував би для населення якісні та доступні публічні послуги, а також гарантував безпеку незалежно від місця проживання [9].

Проведення децентралізації направлене на надання ОМС якнайбільшої кількості повноважень щодо правового регулювання на засадах субсидіарності та достатності ресурсного забезпечення. Це має стати потужним фундаментом для забезпечення стабільного та ефективного

розвитку місцевостей, а також буде направлене на збільшення відповідальності ОМС за розвиток громади та дотримання законності.

Для здійснення процесів стимулювання й правового регулювання економічного зростання українських місцевих громад обов'язковим є запровадження бюджетної децентралізації. Її роль полягає у створенні дієвих стимулів зацікавленості громад та ОМС у тому, щоб залучити на місця, в регіони інвесторів; сприяти розвитку підприємництва, малого та середнього бізнесу, сприяти самозайнятості населення. Адже, чим більше на певній території буде бізнес-структур, тим більше надходжень отримають місцеві бюджети, і тим більше коштів громада зможе витратити на власний благоустрій, на вирішення нагальних питань місцевого розвитку. Така система передбачає знищення корупції щодо поведінки «влада – бізнес», підвищення відкритості та прозорості у сфері прийняття рішень ОМС щодо благоустрою та саморозвитку територіальних громад.

Діяльність суб'єктів підприємництва неможлива без відповідного організаційно-правового забезпечення. Так, зокрема, державна підтримка малого та середнього підприємництва здійснювалася спеціально уповноваженими органами, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, а в результаті реформи по децентралізації в цьому питанні зростає роль ОМС та місцевих державних адміністрацій.

В Україні підприємство визнається організаційною формою господарювання і законодавче тлумачення «підприємство» перш за все стосується суб'єктів господарювання, створених компетентним органом державної влади або ОМС. Законодавець, вказуючи на пріоритет створення підприємств державними органами або ОМС, згадує і «інших» суб'єктів, які можуть бути засновниками підприємств.

Потрібно зазначити, що ст. 62 Господарського кодексу України (ГКУ) визначає підприємство як «самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого

самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом та іншими законами» [8].

Для повноцінного розкриття аналізованого питання наведемо тлумачення дефініцій «суб'єкти малого підприємництва» і «суб'єкти середнього підприємництва», які зазвичай вживаються у значенні, наведеному у ГКУ [8], з урахуванням того, що термін «суб'єкти малого підприємництва» охоплює суб'єктів мікропідприємництва, а поняття «суб'єкти середнього підприємництва» не визначається взагалі. У згаданому нормативному документі лише зазначено, що до даного виду суб'єктів господарювання належать суб'єкти, які не включено до інших видів

Так відповідно до ч. 3 ст. 55 Господарського кодексу України «суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва» [8].

Суб'єктами малого підприємництва, згідно до законодавства є «особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України (НБУ) або юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро, визначену за середньорічним курсом НБУ» [8].

Повноваження органів влади щодо регулювання підприємницької діяльності, а саме малого та середнього бізнесу провадяться на трьох рівнях (рис. 1.4).

У зазначеному напрямі ухвалені і діють закони України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [57], «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» [39], «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців щодо спрощення реєстрації осіб як платників податків» [41], розпорядження Кабінету Міністрів України «Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» [69], «Про утворення територіальних органів Державної служби з питань регуляторної політики та розвитку підприємства» [61], регіональні та місцеві програми підтримки малого і середнього підприємництва тощо.

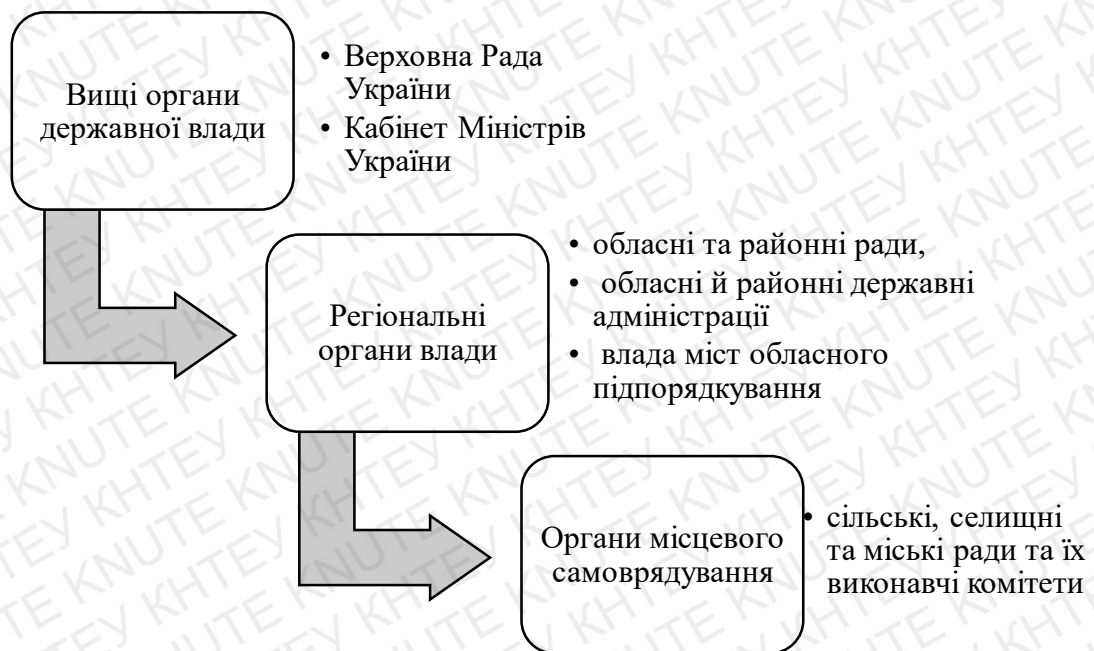

Рис. 1.4. Регулювання підприємницької діяльності органами влади

Джерело: побудовано автором за даними [7, с. 108].

Вже згаданий Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» закріплює компетенцію суб'єктів реалізації державної регуляторної політики у сфері господарювання. До державних суб'єктів реалізації державної регуляторної політики у сфері

господарювання згідно з ним відносять: Верховну Раду України; Президента України; Кабінет Міністрів України; Державну регуляторну службу України; інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади та ін. [45].

Л. В. Хомко та Х. Ю. Кульгавець пропонують державних суб'єктів реалізації державної регуляторної політики у сфері господарювання згідно характеру компетенції ділити на загальні й спеціальні. При цьому місцеві органи виконавчої влади належать, на їхню думку, до загальних [71, с. 62].

Упродовж 2014–2016 рр. українські законодавчі органи інтенсивно приймали нормативно-правові акти щодо спрощення (дерегуляції) підприємницької діяльності. Серед основних з них можна назвати закони України від 12.02.2015 р. № 191-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)», від 02.03.2015 р. №222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності», від 21.04.2015 р. №344-VIII «Про внесення змін до ст. 69 Податкового кодексу України щодо спрощення умов ведення бізнесу»; Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2015 р. №42 «Деякі питання дерегуляції господарської діяльності», розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. № 357-р «Про затвердження плану дій щодо дерегуляції господарської діяльності» (втратило чинність); від 23.08.2016 р. № 615-р «Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України», Указ Президента України від 12.01.2015 р. №5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» тощо [71, с. 34].

Незважаючи на високу динамічність, особливо в останні роки законотворчості у сфері підприємницької діяльності, на нашу думку, сучасне правове забезпечення діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС не дозволяє в повній мірі реалізовувати заходи, що сприятимуть його розвитку зокрема та території громади на якій вони розташовані

Основні причини, через які значно уповільнюється розвиток малого і середнього підприємництва в Україні наведені на рис. 1.5.

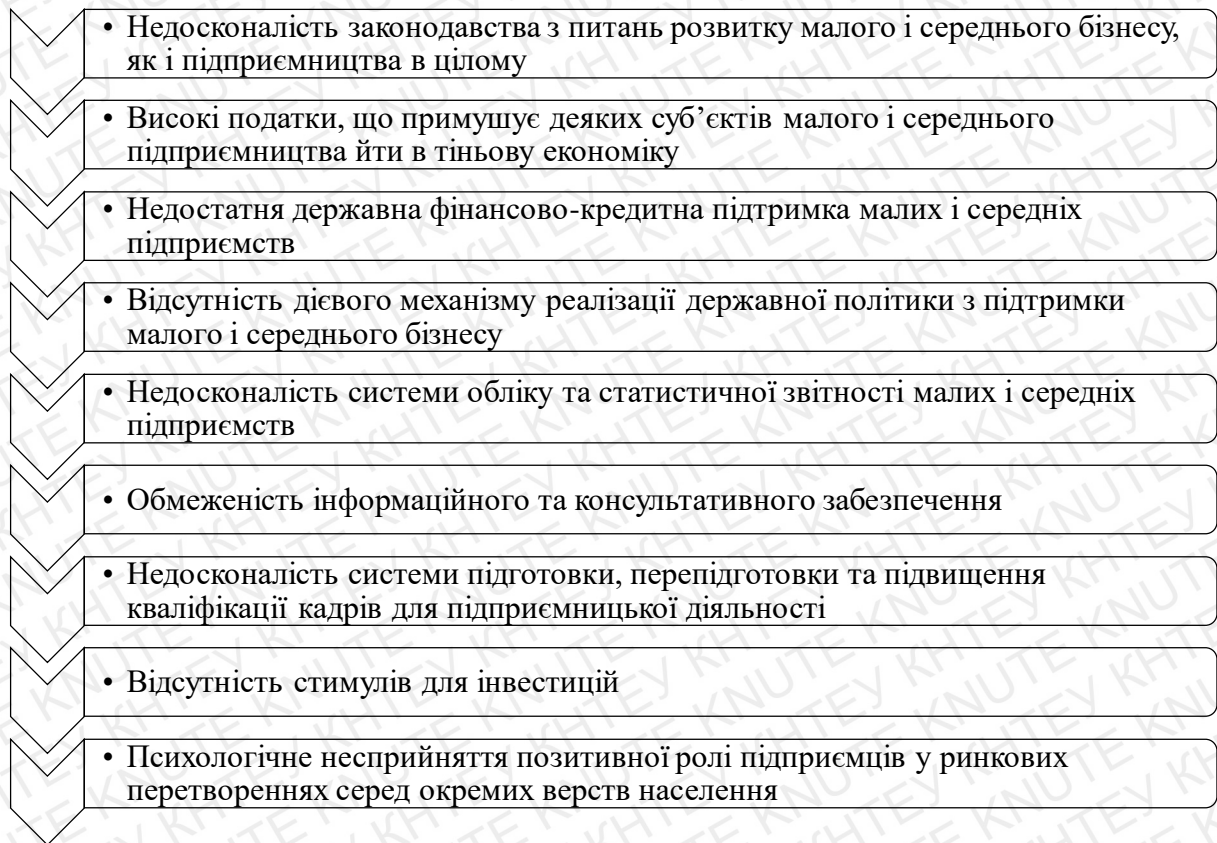

Рис. 1.5. Провідні причини, що стримують розвиток малого і середнього підприємництва в Україні

Джерело: побудовано автором за даними [7; 14].

Отже, сучасний стан правового забезпечення діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС не дає змогу в достатній мірі здійснювати заходи метою яких є сприяння їх розвитку зокрема та території громади на якій вони розташовані, а тому потребує подальшого вдосконалення.

РОЗДІЛ 2

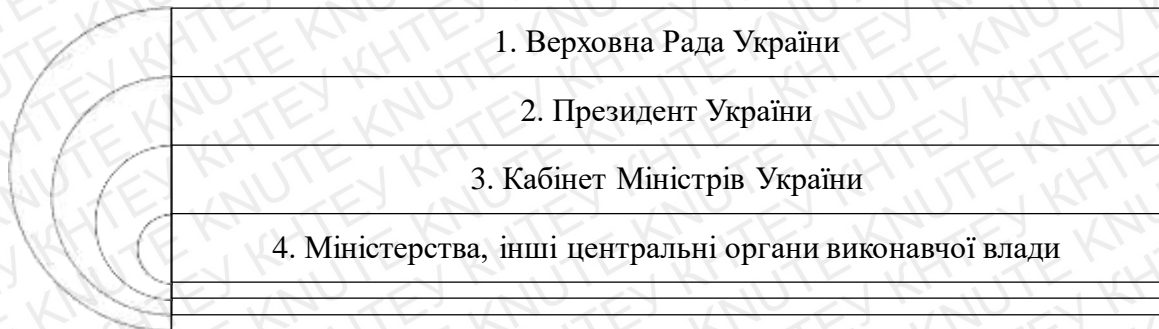
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1. Удосконалення та перспективи організаційно- правового забезпечення розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва органами місцевого самоврядування

Забезпечення ефективної діяльності підприємств малого і середнього бізнесу перебуває у прямій залежності, насамперед, від формування виваженої регіональної політики держави, яка обумовлюється системою заходів, які реалізує центральна влада з метою забезпечення розвитку її елементів: адміністративно-територіальних та інших територіальних одиниць [63, с. 29]. При цьому така політика є взаємоузгодженою роботою національних та місцевих органів державної влади, інститутів місцевого самоврядування, поєднанням організаційно-правових та економічних заходів, які здійснює держава у сфері регіонального розвитку, зокрема окремих сфер і видів економічної діяльності відповідно до її стратегічних та короткострокових цілей і завдань.

Отже, проаналізувавши думки різних вчених і існуючу нормативно-правову базу забезпечення діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС, вважаємо, що для повноцінного удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС необхідно застосовувати

комплексний підхід з розробкою заходів на різних рівнях державного управління (рис. 2.1).

1. Верховна Рада України
2. Президент України
3. Кабінет Міністрів України
4. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади

Рис. 2.1. Рівні державного управління, які потрібно задіяти для комплексного удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС

Джерело: побудовано автором за даними [6; 32; 66]

Основними заходами з активізації розвитку МСП на думку дослідниць Л. М. Газуди та Н. Ю. Волощук є: законодавче забезпечення, врегулювання підприємницької діяльності, зокрема лібералізація законодавства, елімінація адміністративних бар'єрів та скорочення регуляторних чинників щодо діяльності суб'єктів підприємництва, подальший розвиток інфраструктури малого підприємництва та середнього підприємництва, формування механізму фінансової підтримки підприємств, заохочення комерційних банків до інвестування малого підприємництва, підвищення ефективності співробітництва та взаємодії з органами державного управління [6, с. 280].

Потрібно зазначити, що у процесі виконання державної регіональної політики щодо забезпечення ефективної діяльності, підтримки і розвитку підприємництва досить вагомим є роль та відповідальність ОМС, зокрема в напрямку формування сприятливого підприємницького середовища в регіонах.

На підставі аналізу нормативно-правових актів, що використовуються у процесі забезпечення регіонального сприяння суб'єктів малого та середнього

підприємництва ОМС виділимо наступні складові нормативно-правового забезпечення їх роботи, що, на нашу думку, потребують удосконалення:

- 1) законодавство в сфері місцевого самоврядування, а також інші нормативно-правові акти, що відображають специфіку надання публічних (адміністративних) послуг та здійснення адміністративних процедур;
- 2) нормативно-правові акти, що регламентують порядок створення та організацію роботи суб'єктів МСП;
- 3) державні стандарти діловодства, юридичного зокрема;
- 4) нормативно-правові акти, що регулюють трудові відносини суб'єктів МСП.

Вважаємо, що одним з кроків до забезпечення ефективного управлінського процесу та активізації розвитку підприємств МСП є належне виконання вимог статей законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [45], «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» [55], «Про основні засади державного нагляду і контролю у сфері підприємницької діяльності» [51], Законом «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [43], Законом «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [41], тощо.

У контексті вищезазначених законів державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності ґрунтується на основі заходів зазначених на рис. 2.2.

Напрямки розв'язання проблемних питань розвитку малого і середнього підприємництва (МСП), як уже було зазначено, спочатку, залежать від державної регуляторної політики, окреслення перспектив активізації суб'єктів малого бізнесу, розробки і реалізації регіональних цільових комплексних програм. Ці програми повинні мати на меті збереження вже досягнутого рівня потенціалу та формування передумов для нарощування нового, що поступово підійматиме аналізований сектор

економіки у кількісному і якісному вимірах до європейського та світового рівня. Фінансова підтримка підприємництва, згідно до існуючих проектів регіональних цільових комплексних програм, здійснюється через механізм часткового відшкодування за залученими у банках кредитами, що надаються суб'єктам МСП для реалізації інвестиційних проектів.

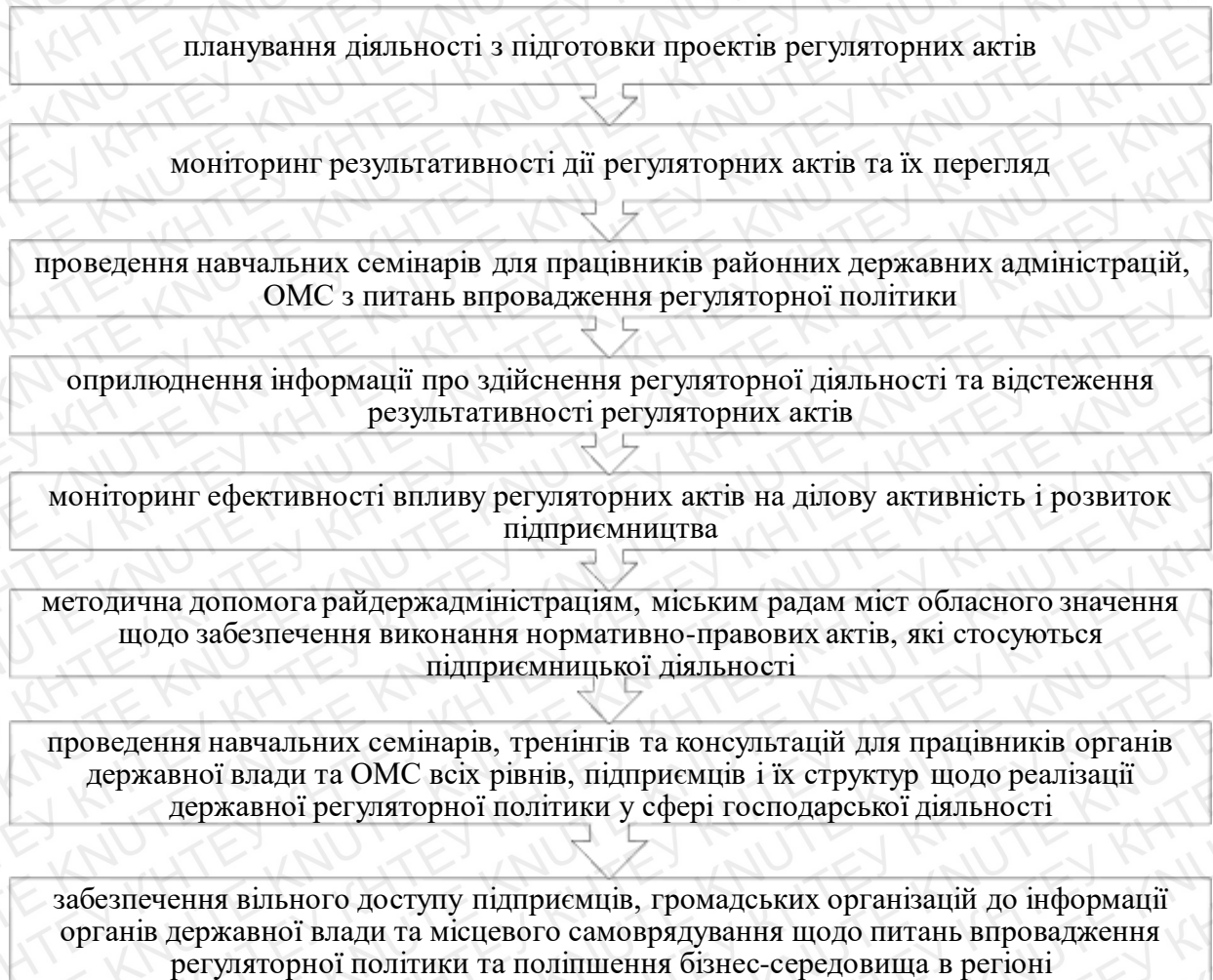

Рис. 2.2. Основні заходи державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності на рівні регіонів

Джерело: побудовано автором за даними [6; 63; 66]

Такі програми у майбутньому можуть стати вагомим інструментом реалізації на регіональному рівні державної політики підтримки МСП, активної регіональної політики та політики зайнятості населення. Їх першочерговими задачами буде:

- впорядкування нормативного регулювання щодо підприємницької діяльності;
- фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка;
- ресурсне, інформаційне, кадрове забезпечення, подальше формування інфраструктури; реалізація цільових проектів та підпрограм [6, с. 281].

Згідно до аналітичного звіту про стан і перспективи розвитку МСП в Україні подолання чинників, які стримують розвиток підприємництва, можливе за допомогою [1]:

- реалізування нової державної стратегії розвитку бізнесу в Україні, в особливості в межах Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки, що направлена на формування умов, які будуть сприяти діяльності МСП, підтримувати його та розвитку останнього на базі запровадження осучаснених інноваційних технологій, інструментів кооперування суб'єктів малого, середнього та великого бізнесу;

- реалізація заходів у сфері дерегуляції задля полегшення порядку започаткування та припинення підприємницької діяльності через встановлення принципу провадження господарювання без використання печаток, впровадження змін до законодавчих актів, що стосуються поліпшення процедури ліквідації суб'єкта підприємництва;

- покращення процедур ліцензування й одержання документів, що містять дозвільний характер;

- поліпшення законодавства щодо питань провадження державного нагляду (контролю) у галузі господарської діяльності, зокрема, що стосуються збільшення рівня відповідальності посадових осіб відповідних органів;

- стимулювання активності суб'єктів МСП через розширення доступу останніх до фінансово-кредитних ресурсів, водночас через надання часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, часткового відшкодування суб'єктам МСП лізингових, факторингових платежів та платежів за

користування гарантіями, а також створення кредитно-гарантійної системи підтримки малого і середнього бізнесу.

На нашу думку, ефективне виконання означених стратегічних заходів буде здійснювати сприятливий вплив на процеси виходу МСП України на європейський рівень розвитку, покращення бізнес-клімату, зміцнення позицій МСП у загальній структурі вітчизняної економіки, модернізацію у сфері МСП щодо зростання його внеску у соціально-економічний розвиток країни, підвищення ефективності малого і середнього бізнесу, зокрема збільшення його питомої ваги в обсягах вітчизняного промислового та сільськогосподарського виробництва, наповнення доходних частин державного та місцевих бюджетів тощо.

Процес забезпечення ефективної діяльності МСП супроводжується певними негативними рисами, які стримують активізацію його подальшого розвитку. Узагальнивши матеріали наведені в наукових джерелах можемо стверджувати, що такими рисами є насамперед фактори відображені на рис. 2.3.

Незважаючи, що стримуючих чинників досить багато, серед них немає «не вирішуваних» проблем, які можуть стати на заваді процесу удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів малого та середнього підприємництва ОМС.

Після проведеного дослідження негативних факторів розвитку МСП регіону можемо визначити ряд першочергових завдань щодо перспектив вдосконалення цього процесу:

- покращення законодавчої бази для врегулювання проблемних питань, що мають місце у розвитку та нормативно-правового забезпечення МСП;
- полегшення процедури започаткування власної справи у сфері МСП та закриття останньої при потребі;
- запровадження підтримки від місцевих державних адміністрацій та ОМС;

- удосконалення податкового регулювання та полегшення системи оподаткування;
- інформаційне забезпечення суб'єктів господарювання;
- консультаційні послуги для починаючих підприємців з метою прискорення адаптації їх у бізнес-середовищі;
- утворення сприятливих умов з метою залучення вітчизняних та закордонних інвестицій в МСП;
- розробка й застосування програм щодо підготовки, перепідготовки та збільшення кваліфікації управлінських кадрів у підприємстві, а також утворення можливості отримання досвіду (стажування) за кордоном тощо [6, с. 281].

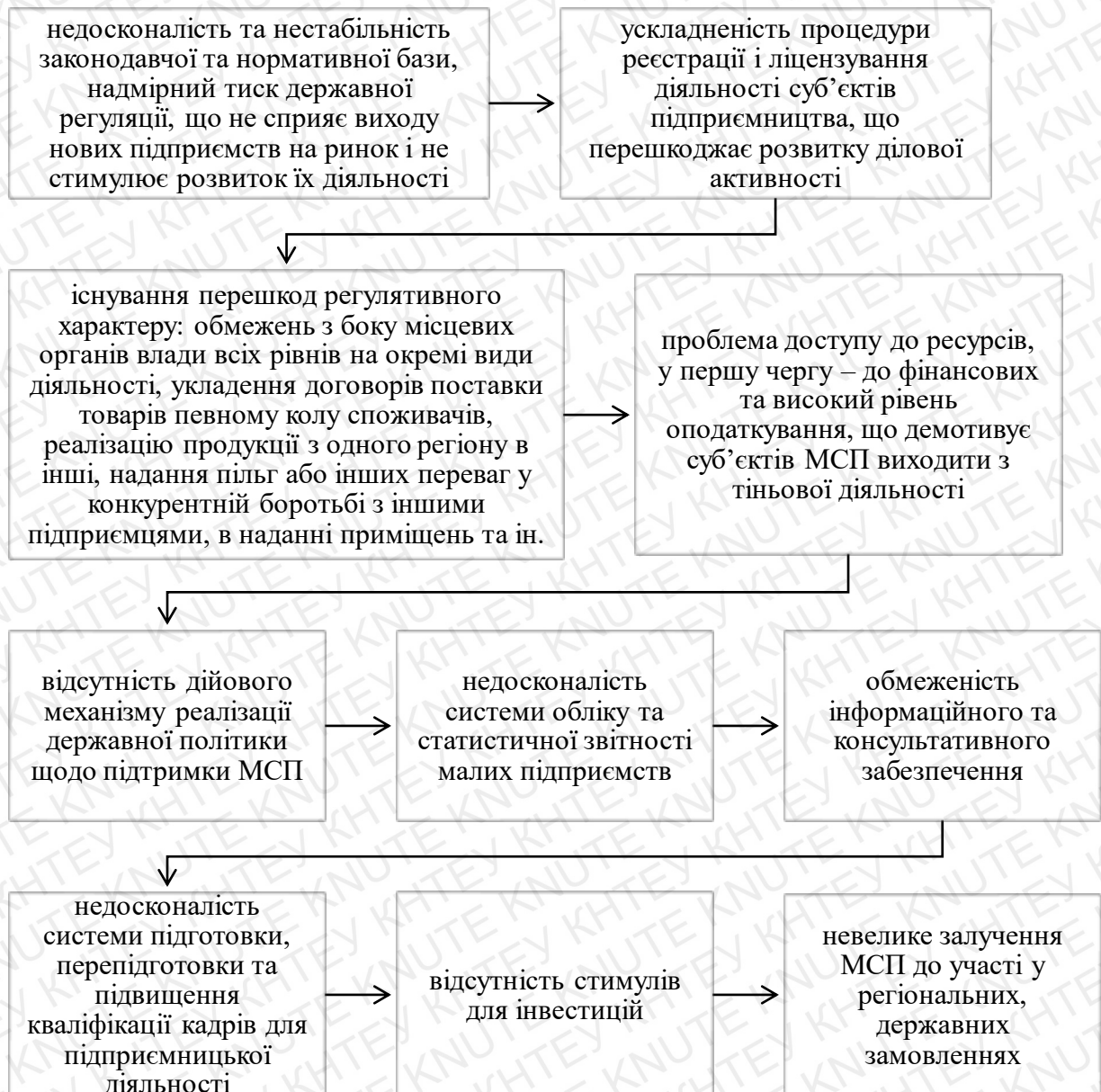

Рис. 2.3. Фактори, що стримують забезпечення ефективного функціонування МСП на регіональному рівні

Джерело: побудовано автором за даними [31, с. 78;32; 22, с. 29-34; 12, с. 95; 6, с. 283; 23]

Отже, для ефективного удосконалення організаційно - правового забезпечення регіонального сприяння суб'єктам малого та середнього підприємництва органами місцевого самоврядування необхідно врахувати при реалізації загальних заходів їх регіональні особливості, що дасть можливість підвищити роль підприємств малого і середнього бізнесу в регіоні в майбутньому, сприятиме розв'язанню низки невирішених проблем і забезпечить можливість подальшого економічного зростання регіонів.

Використання в повній мірі перспектив розвитку МСП перетворює його на дієвий механізм розв'язання економічних і соціальних проблем як окремих регіонів, так і країни в цілому.

Перспективи вдосконалення організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП залежать від ефективності застосування програмно-цільового методу реалізації державної підтримки малого та середнього бізнесу на місцевому рівні.

На основі аналізу наявних матеріалів та джерел, вважаємо, що головною метою програм підтримки МСП повинно бути формування сприятливого бізнес-середовища в регіонах, утворення нових робочих місць, боротьба з диспропорціями в економічному розвитку територій, підвищення експортної спроможності МСП, полегшення доступу МСП до осучаснених інноваційних технологій тощо.

Необхідно також відмітити важливу тенденцію щодо посилення уваги місцевої влади до практики використання прогресивних форм підтримки і розвитку МСП, спрямованих на підвищення його конкурентоспроможності, таких як підтримка інноваційних бізнес-проектів, сприяння впровадженню на малих підприємствах систем управління якістю, бенчмаркінгу, кооперації

малого та великого бізнесу (кластеризації, субконтрактації), франчайзингу тощо.

А. В. Попський стверджує, що «реалізація в кожному регіоні заходів регіональних програм розвитку МСП є прикладом спрямування спільних зусиль центральних, регіональних та місцевих органів державної виконавчої влади, об'єднань підприємців, установ ринкової інфраструктури на створення сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу» [32]. Саме тому, регіональні програми прийняті останнім часом в різних областях України насамперед чіткою орієнтовані на локальний ринок.

Варто зауважити, що регіональні програми розробляються на основі комплексного аналізу регіональної специфіки: соціально-економічного стану в регіоні, демографічної та екологічної ситуації, стану використання природного, виробничого, науково-технічного і трудового потенціалу, оцінки рівня розвитку підприємництва. Регіональні програми розвитку МСП враховують пріоритети і цілі соціально-економічного розвитку регіону, фінансові ресурси, узгоджуються з іншими програмами, які діють у регіоні, враховують міжрегіональні та міжнародні домовленості і є логічним продовженням регіональної програми попереднього періоду [32].

Місцеві органи виконавчої влади надають комплексну ресурсну допомогу МСП на місцевому рівні шляхом запровадження заходів регіональних програм розвитку малого бізнесу.

Координація підтримки МСП здійснюється за допомогою регіональних програм, що розробляються на різних рівнях управління і ґрунтуються на двох основних підходах до державної підтримки: програмно-цільовому (формує мету, шляхи і засоби їхньої реалізації з орієнтацією на кінцеві результати, порівнюванням обсягів наявного і необхідного ресурсного забезпечення) і координаційному (визначає роль і місце кожного рівня управління в досягненні поставлених завдань) [17].

Розробка комплексу заходів, спрямованих на реалізацію державної підтримки МСП, має бути спрямована на формування регіональних умов

господарювання за допомогою економічних і адміністративних важелів місцевої влади, кожен із яких має свої інструменти.

Ефективним інструментом розвитку перспектив організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП є інфраструктура його підтримки – певна опорно-рухова система, через яку утворюється певне організаційно-економічне середовище задля сприяння підприємницькій діяльності та швидкій адаптації суб'єктів МСП до ринкових умов [30, с. 210].

Перспективи організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП перебувають в прямій залежності від сприятливих та негативних чинників, розглянемо їх детальніше на рис. 2.4.

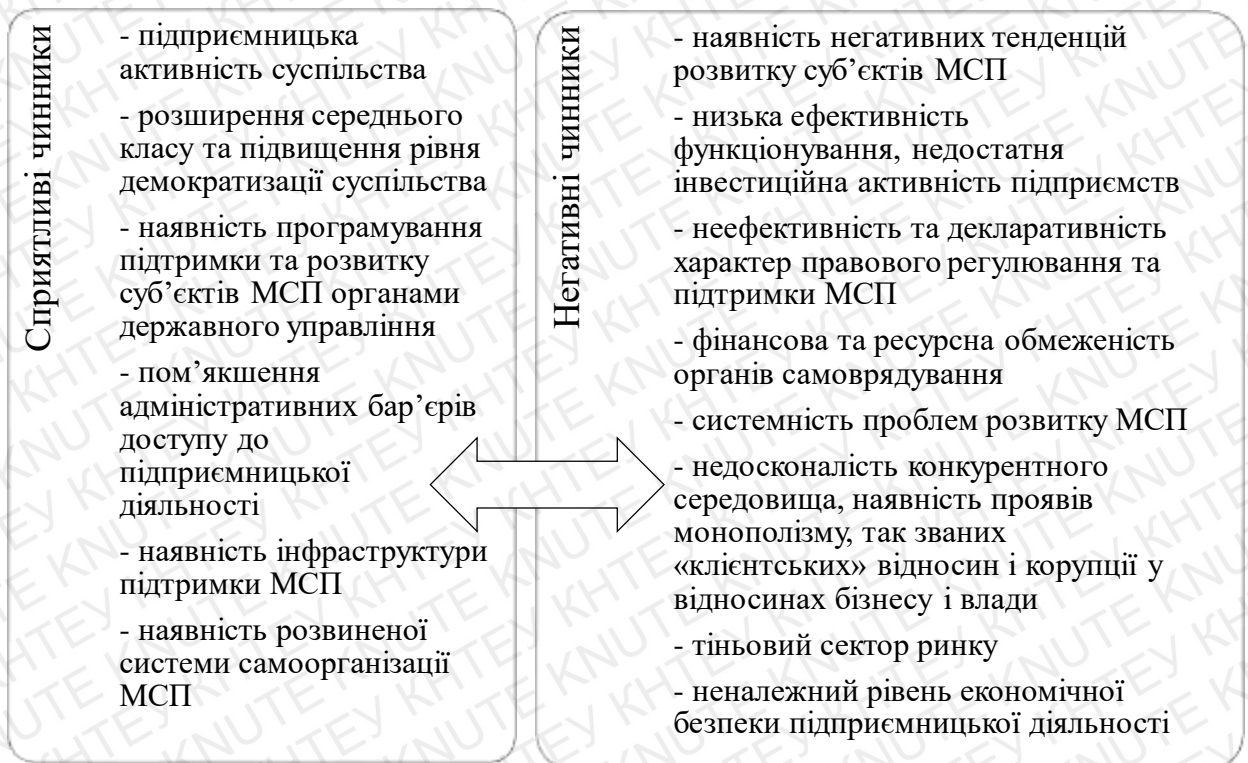

Рис. 2.4. Чинники, що впливають на удосконалення організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП

Джерело: побудовано автором за даними [5; 21; 30, с. 211]

Негативний вплив на економіку України світової фінансової кризи позначається й на розвитку вітчизняного підприємництва, насамперед на МСП. Зокрема тут недостатньо резервних ресурсів та страхових інструментів

з метою подолання кризового тиску, що має тенденцію до посилення, власними силами [15]. На основі цього формуються різноманітні загрози розвитку організаційно-правового забезпечення суб'єктів МСП, а саме:

- втрата позицій на ринку і зменшення кількості вітчизняних малих підприємств в умовах євроінтеграції;
- збільшення ресурсомісткості вітчизняного виробництва через збільшення цін на енергоресурси;
- зменшення переваг малого підприємництва, що передбачались полегшеною системою оподаткування, звітності та обліку;
- збільшення тінізації та необлікованого сектору економіки;
- зменшення рівня конкурентоспроможності через неналежну інноваційну активність вітчизняних підприємств [30, с. 211].

У контексті останніх геополітичних процесів перспективним для України є застосування європейського досвіду забезпечення діяльності суб'єктів МСП. У країнах Європейського Союзу економіка в основному ґрунтується на підприємствах малого й середнього бізнесу, на яких працює більше 70% зайнятого у приватному секторі економіки населення. Зазначимо, що політика окремих держав та спільна європейська політика у сфері підприємництва є базою для створення багатьох європейських стратегій і програм, спільних документів, через те що стосується інтересів великої кількості суб'єктів міжнародної економіки та політики, при цьому має суттєве соціальне навантаження.

На території Європейського Союзу, одна з перших програм, що стосувалась підтримання підприємництва мала за основу заходи пом'якшення державного регулювання підприємницької діяльності, а також видалення надлишкової бюрократії. Фінансовими заходами, що мали найбільше значення були зменшення рівнів оподаткування та полегшення доступу на ринки капіталів. Особлива увага і сьогодні в європейських програмах приділяється об'єднанню і співпраці соціальних партнерів [32].

Програма розвитку економічної інфраструктури міст і сіл повинна сприяти вирівнюванню її розвитку. У рамках програми Європейська комісія посилено сприяла саме місцевій інфраструктурі, аби стимулювати реалізацію локального економічного потенціалу, створити додаткові робочі місця в провінції. Було виділено європейські кредити на програми екологічного контролю в промисловості, енергозбереження та раціонального використання ресурсів [23].

Загальноєвропейські програми кредитування доповнюються федеральними програмами підтримки новітніх продуктів і технологій та виведення останніх на ринки. В рамках програм підтримки середніх і малих підприємств у 90-х рр. ХХ ст. Європейський банк реконструкції та розвитку кожного року виділяв кредитів на суму майже 10 млрд євро. Ці кошти використовувались для фінансування капітальних вкладень, зокрема довготермінові проекти з утворення нових фірм, інновацій та проектів захисту навколишнього середовища [32].

Розглянута у пункті інформація дозволяє зробити невеликі підсумки та виділити основні перспективи організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП. Отже, до перспектив організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП за сучасних умов на території України відносять:

- покращення доступу підприємств до фінансово-кредитних ресурсів;
- зменшення рівня енерго- та ресурсомісткості виробництва, збільшення конкурентоспроможності;
- популяризація продукції вітчизняних підприємств на зовнішньому ринку;
- розвиток інвестиційної активності суб'єктів МСП;
- покращення якості системи управління підприємствами;
- збільшення економічної безпеки суб'єктів МСП;
- поліпшення системи захисту права власності;

- загальноекономічна стабілізація та збільшення доходів населення [30, с. 211].

Варто зауважити, що досягнення зазначених перспектив можливе при дотриманні актуальних принципів ефективного регулювання господарських відносин (рис. 2.5).

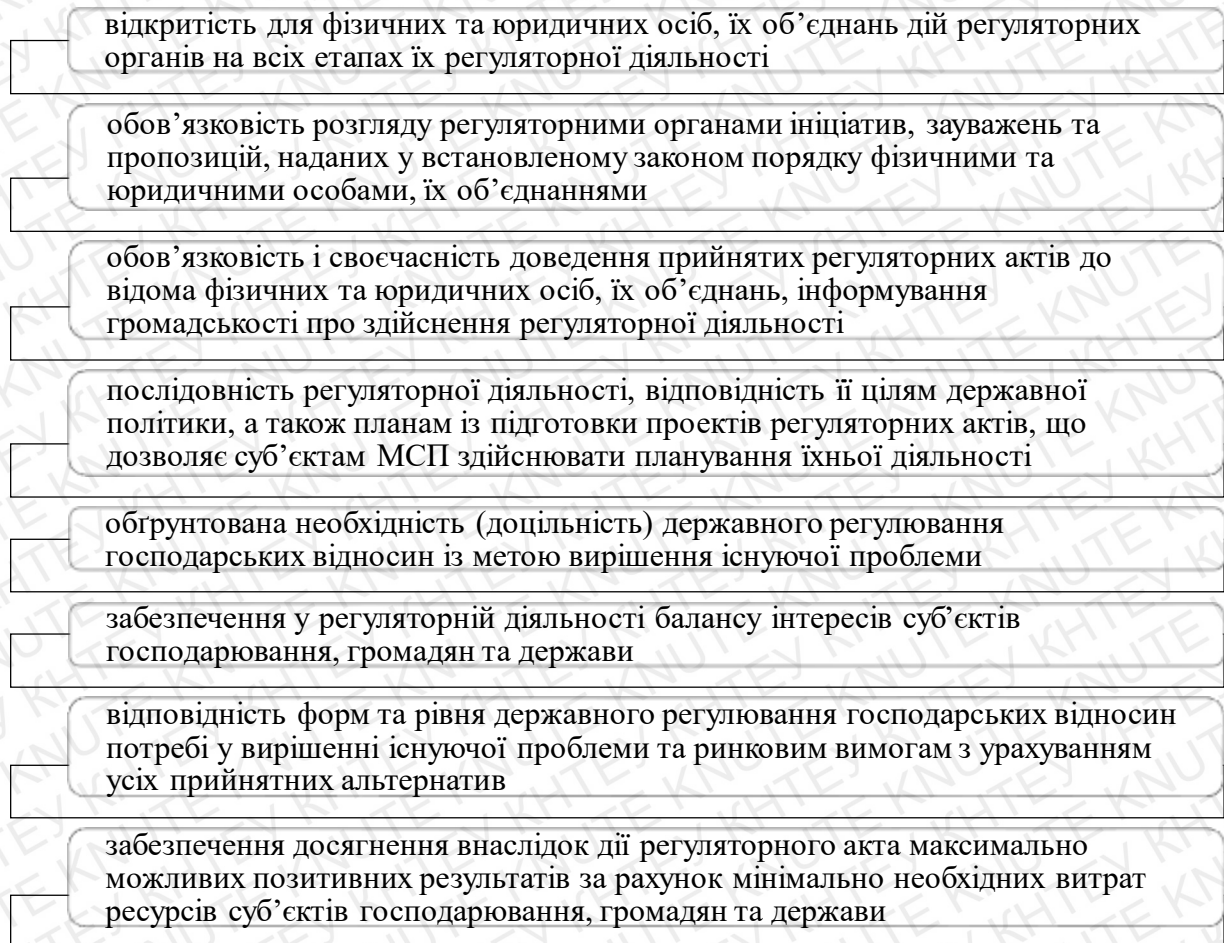

Рис. 2.5. Принципи ефективного регулювання господарських відносин щодо суб'єктів МСП

Джерело: побудовано автором за даними [21; 32; 30, с. 213]

Отже, підводячи підсумок, можемо з упевненістю сказати, що в сучасних реаліях сфері МСП необхідне державне регулювання, спрямоване на забезпечення ефективної діяльності та розвитку господарських суб'єктів МСП. Зокрема, перш за все, потрібно забезпечити вдосконалення організаційно-правового механізму функціонування та розвитку МСП, який,

крім іншого, передбачає уніфікацію українського законодавства та адаптацію його до європейських норм і стандартів. Вагоме значення також має розробка напрямів покращення підприємницької діяльності суб'єктів МСП у сфері здійснення економічної активності.

2.2. Забезпечення партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської області)

Для розкриття питання забезпечення партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської області), розглянемо основні показники МСП Київської області.

Київська область входить до п'ятірки економічно розвинутих регіонів України (після м. Києва, Донецької, Дніпропетровської та Харківської областей) за обсягами валового регіонального продукту (ВРП), який у 2017 році був на рівні 157,0 млрд грн (для порівняння у 2014 році цей показник становив 79,6 млрд грн). За обсягом валового регіонального продукту (ВРП) на одну особу Київська область протягом 2014-2017 рр. займала 4 місце серед регіонів України, поступаючись лише м. Києву, Дніпропетрівській та Полтавській областям [68].

Станом на 01.01.2019 в області діяло 20054 підприємства, з яких 30 – великих, 979 – середніх, 19045 – малих (у тому числі 16276 мікропідприємств). Порівняно з їх кількістю на початок 2015 року помітне зростання кількості малих підприємств на 12,9% (на 2177 одиниць), середніх – на 2,0% (на 19 одиниць) та зменшення кількості великих – на 33,3% (на 15 одиниць) [68] (табл. 2.1).

Кількість середніх підприємств з розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення за 2014-2018 роки змінилася несуттєво і у 2018 році становила 6 одиниць, у той же час кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення зросла з 98 до 108 одиниць. За кількістю МСП у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у 2018 році Київщина посіла 2 місце серед регіонів України після м. Києва. У структурі підприємств Київської області станом на 01.01.2019 частка малих підприємств від загальної кількості становила 95,0% (по Україні – 95,5%), середніх – 4,9% (по Україні – 4,4%), великих – 0,1% (по Україні – 0,1%) [68].

Таблиця 2.1

Основні показники малого та середнього підприємництва Київської області

Показник	Роки					Відхилення	
	2015	2016	2017	2018	2019	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість підприємств, од., в т. ч.	17828	18124	17796	19307	20024	2196	12,32
Малі підприємства	16868	17167	16860	18403	19045	2177	12,91
Середні підприємства	960	957	936	904	979	19	1,98
Частка надходжень до бюджетів усіх рівнів від МСП, %	86,2	85,8	66,6	71,4	71,3	-14,9	-
Надходження до бюджетів усіх рівнів від МСП, млрд. грн	5,8	7,9	10	12,8	16,8	11	189,66

Джерело: складено автором за даними [68]

Головними сферами та напрямками діяльності малого та середнього підприємництва Київської області є оптова і роздрібна торгівля; промисловість, сільське господарство, мисливство та лісове господарство,

будівництво, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, транспорт та складське господарство [68]. Таким чином, Київщина є передусім промисловим регіоном, де збалансовано розвинені всі сектори економіки.

У 2018 році у секторі малого та середнього підприємництва було зайнято 252,0 тис. осіб, що на 8,2% більше порівняно з 2015 роком. Чисельність зайнятих у сфері малого підприємництва зростає за ці роки на 5,9%, середнього підприємництва – на 9,6%. Збереглася тенденція до збільшення найманих працівників на середніх підприємствах. Так, у 2018 році їх кількість збільшилася до 154,8 тис. осіб порівняно з 141,2 тис. осіб у 2015 році. Кількість найманих працівників на малих підприємствах становила 93,7 тис. осіб, що на 6,1 тис. осіб більше ніж у 2015 році [68]. Це пояснюється насамперед тим, що місто Київ відіграє роль головного роботодавця регіону, що, з одного боку, зменшує соціально-економічну напруженість у регіоні, а з іншого – створює серйозні проблеми із забезпеченням області трудовими ресурсами належної кваліфікації.

Позитивну динаміку демонструють суб'єкти малого та середнього підприємництва по надходженням до бюджетів усіх рівнів, що становили за 2018 рік 16 759,5 млн грн., що у 2,9 рази більше ніж у 2015 році. У той же час частка надходжень від малого та середнього підприємництва у загальному обсязі знизилась з 86,2% до 71,3% [68] (див. табл. 2.1).

Наведені цифри вказують на те, що сектор малого та середнього підприємництва регіону займає істотну роль в економіці Київщини, а тому потребує виваженої підтримки в межах комплексної регіональної політики розвитку підприємництва.

Станом на 01.01.2019 кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва становила «427 одиниць, зокрема 9 бізнес-центрів, 5 бізнес-інкубаторів, 2 технопарки, 6 індустріальних парків, 12 лізингових центрів, 67 небанківських фінансово-кредитних установ, 8 фондів підтримки підприємництва, 11 інвестиційно-інноваційних фондів і компаній, 3

інноваційних кластери та 88 інформаційно-консультативних установ. Функціонує 78 громадських об'єднань підприємців, з якими налагоджена дієва співпраця органів виконавчої влади. Активно функціонує Київська обласна торгово-промислова палата» [68].

Географічна близькість столиці як політичного, фінансово-економічного, транспортного та індустріального центру країни є одним із визначальних факторів, що формують соціально-економічний розвиток Київщини. Крім іншого, потрібно зауважити, що особливістю розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області є те, що одного боку, столиця створює для регіону нові бізнес-можливості, так як є найбільшим ринком споживання товарів та послуг, а з іншого боку – створює високу конкуренцію за ресурси для малого та середнього підприємництва..

У сфері взаємодії суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад Київської області протягом останніх років було зроблено наступні кроки.

У 2017 році підготовано Регіональний профіль малого та середнього підприємництва Київської області (2015/2016 роки), в якому наведено моніторинг та оцінку стану й перспективи розвитку сектору малого та середнього підприємництва в регіоні, та оцінювання заходів регіональної політики щодо впливу останніх на розвиток малого та середнього підприємництва. Наразі це 2 випуск регіонального профілю розвитку малого та середнього підприємництва по Київській області. В рамках цього документу описується загальний стан сектору малого та середнього підприємництва Київської області, до того ж його порівняння з середніми показниками по Україні, а також показниками інших регіонів та минулого періоду. Регіональний профіль малого та середнього підприємництва Київської області можна застосовувати як базу для підготовки звітів кожного року щодо стану та перспектив розвитку сектору малого та середнього підприємництва по регіоні, та для планування й оцінювання заходів підтримки малого та середнього підприємництва [62].

До того ж у регіональному профілі створено рейтинг перешкод, що впливають на стримування розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області. Проведений аналіз свідчить, що регіональний рейтинг в загальному відповідає рейтингу перешкод у розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Зокрема, перешкодами, про які найбільш часто говорять підприємці – є: малий рівень попиту, нестабільність політичної ситуації, високі ставки податків та складне податкове адміністрування. У відповідності до результатів опитування експертів з Київської області, валютне регулювання – це найбільшою регуляторна проблемою для підприємців регіону. До того ж, реєстрація й постановка на облік – це найменші проблеми регуляторної процедури. Також, у Регіональному профілі експертами було зазначено, основні перешкоди на шляху до розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області. До останніх відносяться: нестабільне нормативно-правове поле та адміністративне навантаження.

2018 року у відповідності до рішення Київської обласної ради від 10.10.2018 р. № 495-23-VII було ухвалено «Стратегію розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області на період до 2020 року» [69].

Остання - це документом регіональної політики, який направлений на реалізацію наступних завдань:

- забезпечити розвиток малого та середнього підприємництва через впровадження постійною, поетапної та системної політики на рівні Київської області на середньострокову й довгострокову перспективу;
- сприяти гармонізації у сфері політики розвитку малого та середнього підприємництва з іншими політиками, а також застосування існуючих фінансових та інших ресурсів на ефективному рівні при функціонуванні цих політик;
- з'ясувати систему принципів, що мають бути основою для рішень органів місцевої влади, в особливості у частині, яка відноситься до розвитку та умов функціонування малого та середнього підприємництва задля

залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів та коштів технічної допомоги задля розвитку малого та середнього підприємництва, а також належного й ефективного використання останніх;

- забезпечити конструктивний діалог влади з суб'єктами господарської діяльності в особливості щодо питань розвитку й функціонування малого та середнього підприємництва;

- з'ясувати «регуляторні орієнтири» для бізнесу задля поліпшення бізнес-середовища, а також активізацію ділової активності на рівні Київського регіону.

Фундаментальну основу Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва Київської області у 2018 році становлять принципи Акту з питань малого бізнесу для Європи (Small Business Act for Europe), що є основоположним документом з розвитку малого бізнесу в країнах ЄС.

Також у 2018 році Київська обласна державна адміністрація схвалила «Програму розвитку малого і середнього підприємництва у Київській області на 2019-2020 роки» (далі – Програма 2019-2020) (розпорядження від 25.10.2018 р. №602 «Про схвалення проекту Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Київській області на 2019-2020 роки») [38].

Програму 2019-2020 було розроблено у відповідності до положень Законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва», Стратегії розвитку МСП в Україні на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2017р. №504-р, Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку МСП в Україні на період до 2020 року, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. №292-р, Порядку розроблення, прийняття Київських обласних комплексних та цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджений рішенням Київської обласної ради від 14.12.2017 № 365-19-VII, розпорядження голови Київської облдержадміністрації від 27.06.2018 р. №375 «Про ініціювання розробки проекту Програми розвитку МСП у

Київській області на 2019-2020 роки, враховуючи наявність позитивних висновків департаменту фінансів Київської облдержадміністрації від 22.10.2018 №05-19/2672 та департаменту економічного розвитку і торгівлі Київської облдержадміністрації від 24.10.2018 № 28-01-11/1575 [38].

Програма розвитку малого та середнього підприємництва Київської області на 2019-2020 роки бере до уваги завдання щодо розв'язання головних проблем соціальної сфери й розвитку економіки, які передбачені Стратегією розвитку Київської області на період до 2020 року, затвердженою рішенням Київської обласної ради від 04.12.2014 №856-44-VI, а також передбачає реалізацію заходів, що визначені вищезгаданою Стратегією розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області на період до 2020 року [38].

Програма 2019-2020 – це один з найбільш суттєвих інструментів щодо реалізації державної політики на регіональному рівні що стосується направлення на розвиток малого та середнього підприємництва, поживлення політики, що стосується зайнятості населення, сприяння інвестиційно-інноваційній діяльності й спрямована на формування умов для сталого розвитку суб'єктів господарювання.

Аналізований документ визначає мету, завдання та шляхи розв'язання проблем у сфері малого та середнього підприємництва, виходячи із реальної ситуації в соціально-економічному розвитку Київської області.

Програма 2019-2020 ґрунтується на аналізі основних показників соціально-економічного розвитку області за минулі роки, зокрема, щодо сфери розвитку підприємництва, з'ясування головних зовнішніх та внутрішніх чинників, які направлені на стримування розвитку малого та середнього підприємництва і виокремлює головні цілі та пріоритети у напрямку підтримування малого та середнього підприємництва в Київській області, а також заходи для досягнення останніх [38].

У Програмі 2019-2020 окремо зазначено, що надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва

Київської області на конкурсній основі через часткове відшкодування процентних ставок за кредитами, що були залучені суб'єктами малого та середнього підприємництва, а також мікрокредитування бізнесу на зворотній основі можливе за умови розроблення відповідного Порядку. Задля забезпечення прозорості та актуальності даного механізму, було створено Конкурсну комісію при Київській облдержадміністрації з визначення отримувачів фінансово-кредитної підтримки у відповідності до призначених критеріїв, наприклад на купівлю устаткування, обладнання й інших основних засобів виробничого призначення, осучаснення технологічного процесу виробництва чи основних засобів (машин, обладнання тощо) для збільшення чинного або утворення нового виробництва, зменшення собівартості [38].

Отже, Програма 2019-2020 є прикладом партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів місцевого самоврядування Київської області.

У 2019 році Київська обласна рада затвердила Стратегію розвитку Київської області на 2021-2027 роки (Рішення від 19.12.2019 № 789-32-VII) (далі – Стратегія 2021-2027) [68].

Стратегія 2021-2027 є стратегічним документом регіону на довгострокову перспективу, який створено задля реагування на виклики ринку в умовах динамічних змін ринкового середовища, врахування можливостей та загроз зовнішнього оточення, виявлення найбільш важливих проблем й з'ясування таких напрямків їх розвитку на перспективу, для яких є найбільш сприятливі умови та існують ресурси. Стратегія 2021-2027 визначає напрями подальших дій у сфері реформування економіки області для забезпечення його збалансованого розвитку. У цьому документі, крім іншого, приділено увагу питанням діяльності і розвитку МСП [68].

«Програма розвитку малого і середнього підприємництва у Київській області на 2021-2027 роки» на даний час ще не розроблена, основним документом, який регулює партнерські відносини суб'єктів підприємництва

та представницьких органів місцевого самоврядування Київської області є Програма 2019-2020, проаналізуємо її детальніше.

Основні завдання для досягнення мети Програми 2019-2020 наведемо на рис. 2.6.

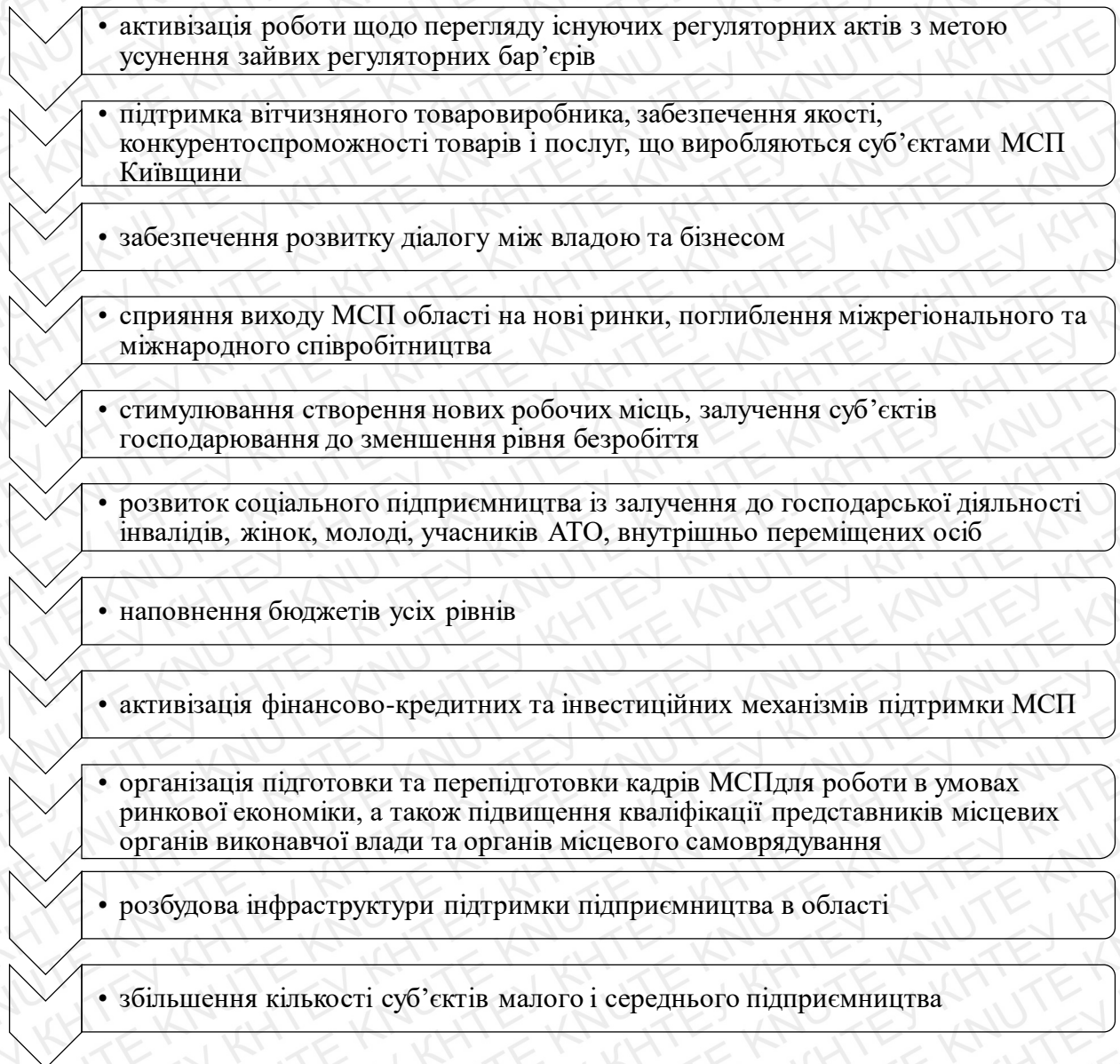

Рис. 2.6. Основні завдання Програми розвитку МСП у Київській області на 2019-2020 роки

Джерело: побудовано автором за даними [38]

З метою формування завдань та заходів Програми 2019-2020 на основі даних Головного управління статистики у Київській області та Головного управління ДФС у Київській області працівниками Київської обласної ради

було здійснено SWOT-аналіз малого та середнього підприємництва Київської області (Додаток А). З метою розв'язання виявлених в процесі аналізу проблем направлені заходи Програми розвитку МСП у Київській області на 2019-2020 роки.

Розглянемо завдання (напрямки) і заходи Програми розвитку МСП у Київській області на 2019-2020 роки (рис. 2.7).

У результаті реалізації заходів Програми 2019-2020 упродовж терміну її дії очікується (Додаток Б):

- збільшення кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- збільшення обсягів надходжень від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва до бюджетів усіх рівнів від сплати податків і платежів;
- збільшення кількості працівників, що наймаються на малих та середніх підприємствах;
- підвищення частки малих і середніх підприємств у загальному обсязі реалізації продукції (товарів, послуг) регіону;
- розширення інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва [38].

Отже, реалізація заходів Програми розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області на 2019-2020 роки дасть змогу створити сприятливі умови для розвитку МСП, підвищити економічні показники розвитку регіону, розвитку пріоритетних галузей економіки, забезпечити зайнятість населення шляхом заохочення суб'єктів господарювання до розвитку їх діяльності.

Таким чином, на основі проведеного дослідження, можемо зробити висновок, що партнерські відносини суб'єктів МСП та представницьких органів місцевого самоврядування Київської області забезпечені відповідним організаційно-нормативним регулюванням. При цьому, співпраця зазначених партнерів, незважаючи на наявні проблеми, продуктивна і взаємовигідна.

Рис. 2.7. Завдання (напряги) і заходи Програми 2019-2020

Джерело: побудовано автором за даними [38]

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведеного дослідження можемо зробити висновки.

1. Розглянувши поняття та види нормативно-правових актів у сфері регулювання підприємницької діяльності, можемо сказати, що основними нормативно-правовими актами, які ухвалюють ОМС у сфері регулювання підприємницької діяльності, є регуляторні акти, рішення ради та виконавчого комітету, розпорядження міського, селищного, сільського голови.
2. В процесі прийняття зазначених актів Органів місцевого самоврядування керуються такими основними нормативними актами: Господарським Кодексом України, Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Законом «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», Законом «Про основні засади державного нагляду і контролю у сфері підприємницької діяльності» [51], Законом «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [43], Законом «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [41].
3. Вивчення процесу становлення вітчизняної системи місцевого правового регулювання діяльності суб'єктів МСП, дає змогу підсумувати, що проведення децентралізації направлене на надання ОМС якнайбільшої кількості повноважень щодо правового регулювання на засадах субсидіарності та достатності ресурсного забезпечення. Це має стати потужним фундаментом для забезпечення стабільного та ефективного розвитку місцевостей, а також буде направлене на збільшення відповідальності ОМС за розвиток громади та дотримання законності.

4. Для здійснення процесів стимулювання й правового регулювання економічного зростання українських місцевих громад обов'язковим є запровадження бюджетної децентралізації.
5. Дослідивши сучасний стан правового забезпечення діяльності суб'єктів МСП органами місцевого самоврядування, приходимо до висновку, що він не дає змогу в достатній мірі здійснювати заходи метою яких є сприяння їх розвитку зокрема та території громади на якій вони розташовані, а тому потребує подальшого вдосконалення. З'ясування можливості удосконалення теоретико-правових засад забезпечення регіонального сприяння суб'єктів МСП органами місцевого самоврядування дозволило виявити, що для ефективного процесу удосконалення необхідне врахування регіональних особливостей розвитку, розробка та реалізація системи заходів, яка дасть можливість підвищити роль підприємств малого і середнього бізнесу в регіоні в майбутньому, сприятиме розв'язанню низки невирішених проблем і забезпечить можливість подальшого економічного зростання регіонів.
6. Перспективами організаційно-правового забезпечення розвитку суб'єктів МСП в сучасних реаліях є державне регулювання, спрямоване на забезпечення ефективної діяльності та розвитку господарських суб'єктів МСП. Зокрема, перш за все, потрібно забезпечити вдосконалення організаційно-правового механізму функціонування та розвитку МСП, який, крім іншого, передбачає уніфікацію українського законодавства та адаптацію його до європейських норм і стандартів. Вагоме значення також має розробка напрямів покращення підприємницької діяльності суб'єктів МСП у сфері здійснення економічної активності.
7. Проаналізувавши забезпечення партнерських відносин суб'єктів підприємництва та представницьких органів територіальних громад (на прикладі Київської області), можемо сказати, що реалізація

заходів Програми розвитку МСП у Київській області на 2019-2020 роки дасть змогу створити сприятливі умови для розвитку МСП, підвищити економічні показники розвитку регіону, розвитку пріоритетних галузей економіки, забезпечити зайнятість населення шляхом заохочення суб'єктів господарювання до розвитку їх діяльності.

8. Можемо підвести підсумок, що партнерські відносини суб'єктів МСП та представницьких ОМС Київської області забезпечені відповідним організаційно-нормативним регулюванням. При цьому, співпраця зазначених партнерів, незважаючи на наявні проблеми, продуктивна і взаємовигідна.

Окреслимо свої пропозиції щодо вдосконалення механізму державного сприяння функціонуванню суб'єктів МСП:

- регулярна адаптація законодавства до змінюваних сучасних соціально-економічних умов;
- усунення адміністративних перешкод, зокрема бюрократії;
- розробка і запровадження доступної системи кредитування;
- уніфікація українського законодавства та адаптація його до європейських норм і стандартів;
- мінімізація втручання органів контролю в діяльність МСП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. Київ, 2014. 40 с.
2. Безугла Л. С. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 6. С. 89-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2011_6_25.
3. Біла С. О. Вплив децентралізації на стимулювання економічного зростання територіальних громад в Україні. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. 2015. Вип. 27. С. 60-68. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17730/1/Bila.pdf>
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
5. Васильців Т. Г., Іляш О. І., Міценко Н. Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. Київ: Знання, 2013. 446 с.
6. Газуда Л. М., Волощук Н. Ю. Активізація розвитку підприємств малого і середнього бізнесу. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2016. Вип. 1(2). С. 279-284. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1\(2\)_50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuues_2016_1(2)_50).
7. Гончарова В. Г. Особливості державної підтримки розвитку малого підприємництва в адміністративно-територіальних одиницях. Вісник Академії митної служби України. Серія : Державне управління. 2012. № 1. С. 107–114.
8. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
9. Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянської І.З. Львів: ІРД НАНУ, 2018.

20. Кравченко В. В., Пітцик М. В. Муніципальне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2003. 198 с.
21. Мазій Н. Г. Стимулювання розвитку та функціонування регіональної інфраструктури малого підприємництва. Ефективність державного управління. 2014. Вип. 39. С. 179-188. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_39_23.
22. Малик І. П., Мохонько Г. А. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні. Екон. вісн. Нац. техн. ун-ту України «КПІ»: зб. наук. пр. 2012. Вип. 9. С. 29–34.
23. Мачуський В. В. Суб'єкти малого й середнього підприємництва в Європейському союзі й Україні: нормативне визначення та класифікація. Порівняльно аналітичне право. 2018. №2. С. 156-158. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/wp-content/sbeu.pdf>
24. Наумова К. І. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування: поняття та види. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. Харків, 2014. Вип. 26. С. 63-66.
25. Основні засади(стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Затверджена Законом України від 28.02.2019 № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
26. Петришина М. Акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування: сутність та особливості. Вісник академії правових наук України. 2012. № 1. С. 66-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2012_1_9.
27. Петрученко К.І. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування як джерело права: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук. Київ, 2014. 18 с.
28. Петрученко К. І. Нормотворчість місцевого самоврядування. Центр законопроектних студій. URL: <http://lawdrafting.org/normotvorchist-mistseвого-samovryaduvannya/>
29. План заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату: Затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України

від 04.12.2019 № 1413. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shchodo-deregulyaciyi-gospodarskoyi-diyalnosti-ta-1413-041219>

30. Поліщук Г. Державне регулювання сфери малого підприємництва: оцінка ефективності. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 4 (53). Ч. 2. С. 208-217. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_53/fail/24.pdf

31. Попський А.В. Організаційно-правові засади становлення та функціонування малого й середнього бізнесу. Теорія та практика державного управління. 2015. № 4. С. 77–82.

32. Попський А. В. Регіональні програми розвитку малого підприємництва як інструмент державного управління. Демократичне врядування. 2014. Вип. 14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_14_21.

33. Порядок розроблення, прийняття Київський обласних комплексних та цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджений рішенням Київської обласної ради від 14. 12.2017 № 365-19-VII. URL: http://ligazakon.ua/1_doc2

34. Пріоритети підвищення ефективності транскордонного співробітництва та зміцнення конкурентоспроможності підприємництва західних регіонів України / Т. Г. Васильців, В. В. Борщевський, М .І. Флейчук та ін.; за ред. Т.Г. Васильціва. Львів: ЛФ НІСД, 2010. С. 42–44.

35. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2008 №2807-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text>

36. Про відкритість використання публічних коштів. Закон України від 11.02.2015 № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>

37. Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» щодо спрощення реєстрації осіб як платників [...]: Закон України від 05.09.2013 № 441-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/441-18#Text>

38. Програма розвитку малого і середнього підприємництва у Київській області на 2019-2020 роки. Розпорядження від 25.10.2018 р. №602 «Про

схвалення проекту Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Київській області на 2019-2020 роки»

39. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text>

40. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України зі змінами від 16.06.2020 № 692- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text>

41. Про державну реєстрацію юридичних і фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 26.11.2015 № 835- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

42. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>

43. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6.09.2005 № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>

44. Про доступ до публічної інформації. Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>

45. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Закон України від 11.09.2003 №1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>

46. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

47. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>

48. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 23.02.2006 № 3480- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

49. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21.12.2000 № 2157-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14#Text>

50. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 № 2245-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
51. Про основні засади державного нагляду(контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877- V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
52. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України зі змінами від 23.05.2017 № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
53. Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
54. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 № 539/97(за змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-вр#Text>
55. Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування. Закон України від 14.12.2010 №2784-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2784-17>
56. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
57. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
58. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>
59. Про статус депутатів місцевих рад. Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text>
60. Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 504-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-%D1%80#Text>

61. Про утворення територіальних органів Державної регуляторної служби та визнання такими, що втратили чинність, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 1 серпня: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 199-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199-2015-%D1%80#Text>

62. Регіональний профіль МСП Київської області (2015/2016 роки). Вип. №2, травень 2017. URL: http://www.ier.com.ua/files//Projects/2015/LEV/Regional_profiles/Kyiv_SME_profile.pdf

63. Регіонально-адміністративний менеджмент : навч. посібник під ред. д. філос.н., проф. В. Г. Воронкової. Київ: Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

64. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p#Text>

65. Скакун О. Ф. Нормативно-правовий акт органу (посадової особи) місцевого самоврядування України: загальнотеоретичні аспекти. Проблеми удосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в Україні: матеріали Міжнар. наук.-прак. конф., м. Харків, 25 трав. 2004 р. / за ред. Ю. П. Битяка. Харків: Ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування АПрН України, 2004. С. 96–97.

66. Слобожан О. В. Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2012. №4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2012_4_10.

67. Стратегія сталого розвитку «Україна 2020», схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 № 5. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>

68. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки. Київ. 2019. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya->

rozvytku-kyuyivskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf

69. Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва у Київській області на період до 2020 року. Рішення Київської обласної ради від 10.10.2018 р. № 495-23-VII.

70. Тихомиров Ю.А. Конституция, закон, подзаконный акт. Москва: Юридическая литература, 1994. 136 с.

71. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: нав. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/189/1/xomko%20posib.pdf>

72. Які закони регулюють діяльність місцевої влади. Мережа сайтів сільських рад. URL: <https://silrada.org/yaki-zakony-regulyuyut-diyalnist-mistsevoyi-vlady/>

ДОДАТКИ

Додаток А

SWOT-аналіз МСП Київської області [52]

Сильні сторони МСП	Слабкі сторони МСП
Географічна близькість міста Києва як драйвера економічного розвитку регіону, який створює нові бізнес-можливості та є найбільшим ринком споживання робіт та послуг	Високий рівень тінізації виробничо-господарської діяльності
Низькі витрати на робочу силу порівняно з містом Києвом	Обмежений доступ до фінансових ресурсів, передусім банківського фінансування
Низькі витрати на оренду порівняно з містом Києвом	Низька потужність виробничих фондів
Велика кількість іноземних представництв – потенційних інвесторів та покупців продукції	Брак обігових коштів
Потужна виробнича база, розвинута інфраструктура, зокрема інженерні та транспортні мережі	Нерівномірність розвитку малого бізнесу серед адміністративних одиниць регіону
Високий рівень освіти підприємців, які оволоділи навичками сучасного кризового менеджменту	Низький рівень конкурентоспроможності
Високий рівень підприємницької ініціативи	Високий рівень конкуренції з боку представників МСП міста Києва
Мобільність - здатність адаптуватись до змін економічного середовища	Брак потужних бізнес-асоціацій, неготовність спільно захищати свої інтереси
Інноваційність	Слабкість організацій підтримки

	бізнесу
	Недостатній рівень бізнес-процесів у секторі МСП, зокрема в частині впровадження інноваційних заходів
Можливості для розвитку МСП	Загрози для розвитку МСП
Високий попит на товари та послуги для обслуговування населення Київської агломерації	Великий попит на активи та ресурси, що створює загрози неконкурентної боротьби чи використання відверто злочинних методів тиску на МСП
Розвиток туризму та супутніх послуг, розвиток інноваційних виробництв	Висока вразливість до несприятливих економічних факторів
Створення індустріальних парків, потужних вертикально-інтегрованих корпорацій, кластерів, бізнес-інкубаторів тощо	Подальше зростання тиску на МСП через збільшення мінімальної заробітної плати, податків та штрафів
Потужний потенціал співробітництва з навчальними та науковими закладами, міжнародними дослідницькими центрами	Постійна зміна правових умов діяльності, зокрема нестабільність податкового законодавства та відсутність чітких правил гри
Успішна реалізація реформ (дерегуляції тощо), збільшення фінансових ресурсів регіону в результаті децентралізації	Маятникова міграція мешканців області до міста Києва
Створення професійних об'єднань, зовнішньоторговельних асоціацій, саморегульованих організацій у районах, містах та за професійними ознаками – для захисту прав та просування інтересів	Високий рівень корупції в контролюючих органах, втручання органів влади в діяльність бізнесу

Здатність конкурувати з аналогічними підприємствами столиці та виходити на більш високий рівень	Неспроможність бізнесу скористатись потенціалом зовнішніх ринків
Високий потенціал співробітництва з Європейським Союзом	Погіршення умов кредитування бізнесу

Напрями діяльності та заходи Програми розвитку МСП у Київській області на 2019-2020 роки [34]

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Програми	Термін виконання заходу (роки)	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн.		Очікуваний результат
						2019	2020	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Полегшення доступу МСП до ресурсів								
1.1	Сприяння доступу до фінансових ресурсів	1.1.1. Проведення тематичних круглих столів, семінарів, навчань, тренінгів, зустрічей для представників малого та середнього підприємництва з метою	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить провести заходи в 25 районах області для більш ніж 2000 представників бізнесу

	вирішення проблемних питань ведення бізнесу та інформування про можливості підтримки бізнесу						
	1.1.2. Проведення тренінгів для представників місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування з питань розвитку МСП	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, заклад післядипломної освіти „Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при Київській облдержадміністрації”, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст	-	-	-	Дозволить провести заходи в 25 районах області для близько 100 працівників економічних підрозділів райдержадміністрацій, міськвиконкомів (міст обласного значення), об'єднаних територіальних громад, а також

			обласного значення), об'єднані територіальні громади				для представників сільських, селищних рад
--	--	--	--	--	--	--	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2	Покращення кадрового забезпечення МСП	1.2.1. Розвиток партнерства між бізнесом та закладами освіти шляхом проведення спільних заходів, поширення інформації про успішні практики молодіжного підприємництва, проведення відкритих лекцій та інформаційних подій для молоді за участі успішних підприємців Київщини	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, управління молодіжної політики та національно патріотичного виховання облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить провести заходи в 25 районах області в закладах освіти та на підприємствах для учнів та представників молоді

1.3	Сприяння доступу до природних ресурсів та виробничих приміщень	1.3.1. Проведення тематичних засідань координаційної ради з питань розвитку підприємництва при Київській облдержадміністрації та регіональної ради підприємців у Київській області	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить провести 8 засідань координаційної ради з питань розвитку підприємництва при Київській облдержадміністрації та 8 засідань регіональної ради підприємців у Київській області
-----	--	--	-----------	---	---	---	---	---

2. Підвищення конкурентоспроможності МСП

2.1	Удосконалення спроможності МСП до ведення підприємницької діяльності	2.1.1. Інформування підприємців про діяльність бізнес-асоціацій, спрямовану на розвиток та підвищення конкурентоспроможності МСП	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить забезпечити доступ бізнесу до інформації про діяльність бізнес-асоціацій
-----	--	--	-----------	---	---	---	---	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.2	Створення умов для впровадження інновацій у діяльність МСП	2.2.1. Інформаційна підтримка ярмарків інноваційних пропозицій для бізнесу, які організовуються освітніми та науковими установами	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить забезпечити доступ бізнесу до інформації про діяльність бізнес-асоціацій
3. Фінансово-кредитна підтримка МСП								
3.1	Запровадження механізмів фінансово-кредитної підтримки МСП	3.1.1. Часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва за пріоритетними напрямками розвитку	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконками (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	Кошти обласного бюджету	4000, 0	4000, 0	Дозволить розробити порядок часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами та дасть змогу частково відшкодувати

		підприємства						відсоткові ставки за кредитами для 80 представників бізнесу
		3.1.2. Мікрокредитування бізнесу на зворотній основі за пріоритетними напрямками розвитку підприємства на конкурсній основі	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	Кошти обласного бюджету	4000,00	4000,00	Дозволить розробити порядок надання мікrokредитів для бізнесу та забезпечити їх надання 80 представникам бізнесу
4. Сприяння виходу МСП на нові ринки								
4.1	Забезпечення інформаційної підтримки	4.1.1. Проведення інформаційної кампанії, спрямованої на позиціонування регіону як інвестиційно-	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст	-	-	-	Дозволить забезпечити поінформованість бізнесу про регіон

діяльності МСП	привабливого для малого та середнього підприємництва		обласного значення), об'єднані територіальні громади				
-------------------	--	--	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		4.1.2. Розвиток державно-приватного партнерства, поширення успішних практик	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	-	-	-	Дозволить забезпечити поінформованість бізнесу про регіон та вдалу співпрацю бізнесу і влади
		4.1.3. Проведення конкурсу «Підприємець року в Київській області»	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить відзначити кращих представників бізнесу з усіх адміністративно-територіальних одиниць області

5. Покращення регуляторного середовища

5.1	Підвищення ефективно-сті реалізації державної регуляторної політики	5.1.1. Розроблення і затвердження плану підготовки проектів регуляторних актів на наступний календарний рік, оприлюднення його на веб-сайті облдержадміністрації	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	-	-	-	Дозволить забезпечити прозорість діяльності облдержадміністрації з питань здійснення регуляторної політики
		5.1.2. Проведення базових, повторних і періодичних відстежень результативності діючих регуляторних актів із залученням громадських об'єднань підприємців	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	-	-	-	Дозволить забезпечити перегляд 9 діючих регуляторних актів облдержадміністрації
		5.1.3. Ведення електронної бази чинних регуляторних актів	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації, райдержадміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади	-	-	-	Дозволить забезпечити прозорість

			адміністрації, міськвиконкоми (міст обласного значення), об'єднані територіальні громади			діяльності облдержадміністра ції з питань здійснення регуляторної політики
--	--	--	--	--	--	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Розбудова ефективної інфраструктури підтримки МСП								
6.1	Створення в Київській області нових об'єктів підтримки підприємництва	6.1.1. Проведення заходів щодо створення індустріальних та технологічних парків	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить забезпечити поінформованість бізнесу та влади віддалених від м. Києва районів області про механізми створення та діяльність індустріальних та технологічних парків
		6.1.2. Сприяння створенню рад підприємців при райдержадміністраціях	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, райдержадміністрації,	-	-	-	Дозволить забезпечити створення при кожній з 25

		та об'єднаних територіальних громадах		об'єднані територіальні громади				райдерж-адміністрацій та 11 об'єднаних територіальних громадах рад підприємців
7. Збільшення соціальної ролі підприємництва								
7.1	Підтримка підприємства для окремих категорій населення (внутрішньо переміщені особи, звільнені у запас або відставку, і особи, звільнені у запас або відставку,	7.1.3. Ідентифікація можливостей і механізмів залучення внутрішньо переміщених осіб, звільнених у запас або відставку, представників старшого покоління до підприємницької діяльності	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить ідентифікувати можливості окремих категорій населення в усіх 25 районах Київської області

	МОЛОДЬ, старше покоління)							
6. Організаційно-промоційна діяльність								
8.1	Формуван- ня позитивно- го іміджу та підвищенн я інвестицій	8.1.1. Підготовка та відзначення Дня підприємця на регіональному, галузевому рівнях	2019- 2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	Кошти обласн о-го бюдже ту	-	-	Дозволить відзначити та нагородити кращих представників бізнесу Київщини з нагоди відзначення Дня підприємця
	-ної привабли- вості	8.1.2. Виготовлення та розповсюдження презентаційних матеріалів про Київську область	2019- 2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить представникам Київської облдержадміністра ції презентувати Київщину на регіональних та міжнародних

								форумах і зустрічах шляхом розповсюдження презентаційних матеріалів про Київську область
		8.1.3. Участь делегацій Київської області в регіональних та міжнародних заходах з метою представлення економічного потенціалу Київщини	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить представникам Київської облдержадміністрації презентувати Київщину на регіональних та міжнародних форумах і зустрічах
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		8.1.4. Проведення економічних та інвестиційних форумів,	2019-2020	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації	-	-	-	Дозволить забезпечити проведення

	конференцій, презентацій, виставок, у тому числі Європейського тижня підприємництва						зазначених заходів з метою промоції бізнесу Київщини зокрема та Київської області в цілому	
					Усього:	8 000,0	8 000,0	16 000,0